

**TRENČIANSKA UNIVERZITA ALEXANDRA DUBČEKA
V TRENČÍNE
FAKULTA SOCIÁLNO-EKONOMICKÝCH VZŤAHOV**

**MOTIVÁCIA K ALTRUISTICKÉMU SPRÁVANIU
V SPOLOČENSTVE ROTARY**

DIPLOMOVÁ PRÁCA

2010

Bc. Renáta Olahová

**TRENČIANSKA UNIVERZITA ALEXANDRA DUBČEKA
V TRENČÍNE
FAKULTA SOCIÁLNO-EKONOMICKÝCH VZŤAHOV**

**MOTIVÁCIA K ALTRUISTICKÉMU SPRÁVANIU
V SPOLOČENSTVE ROTARY**

DIPLOMOVÁ PRÁCA

Kód

Študijný program: Ľudské zdroje a personálny manažment
Pracovisko: Katedra ľudských zdrojov a personálneho manažmentu
Vedúci diplomovej práce: PhDr. Eva Živčicová, PhD.

TRENČÍN 2010

Bc. Renáta Olahová

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že som diplomovú prácu pod názvom „Motivácia k altruistickému správaniu v spoločenstve Rotary“ spracovala samostatne pod odborným vedením PhDr. Evy Živčicovej, PhD. a že som všetku použitú literatúru uviedla v zozname použitej literatúry.

.....
podpis diplomanta

V Trenčíne, 7. 4. 2010

Pod'akovanie

Touto cestou by som sa chcela srdečne poďakovať vedúcej diplomovej práce PhDr. Eve Živčicovej, PhD. za odborné konzultácie, cenné rady a usmerňovanie pri vypracovaní diplomovej práce.

Vďaku za nezištnú pomoc by som chcela taktiež vyjadriť pánovi Fritsovi Zeeuwovi, ktorý mi poskytol pomocnú ruku pri distribúcii dotazníkov nemeckým rotariánom. Bez jeho pomoci by práca nezahŕňala dištrikt 1950.

Analytický list

Autor:	Bc. Renáta Olahová
Názov práce:	MOTIVÁCIA K ALTRUISTICKÉMU SPRÁVANIU V SPOLOČENSTVE ROTARY
Jazyk práce:	slovenský
Typ práce:	Diplomová práca
Počet strán:	68
Akademický titul:	Inžinier
Univerzita:	Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne
Fakulta:	Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov (FSEV)
Katedra:	ĽZaPM
Študijný odbor:	Ľudské zdroje a personálny manažment
Mesto:	Trenčín
Vedúci DP:	PhDr. Eva Živčicová, PhD.
Dátum odovzdania:	14. apríl 2010
Dátum obhajoby:	8. máj 2010
Kľúčové slová:	Rotary, altruizmus, nezištnosť, dobrovoľníctvo, pomoc
Názov práce v AJ:	MOTIVATION TO ALTRUISTIC BEHAVIOR IN ROTARY FELLOWSHIP
Kľúčové slová v AJ:	Rotary, altruism, selflessness, voluntariness, help

ABSTRAKT

Bc. OLAHOVÁ Renáta: MOTIVÁCIA K ALTRUISTICKÉMU SPRÁVANIU V SPOLOČENSTVE ROTARY. - [Diplomová práca] – Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne. Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov; Katedra rozvoja ľudských zdrojov a personálneho manažmentu. – Vedúca diplomovej práce: PhDr. Eva Živčicová, PhD.. – Trenčín: FSEV TnUAD. 2010. – 68 s.

Diplomová práca je spracovaná v teoreticko-praktickej rovine a pojednáva o motivácii k altruistickému správaniu v spoločenstve Rotary. Cieľ práce má dve úrovne. Jedna vo všeobecnosti stvára rozšírenie čitateľových poznatkov o altruizme a spoločenstve Rotary. Druhá úroveň konkrétne opisuje motivačné aspekty k altruistickému správaniu v Rotary. Práca sa skladá z dvoch častí. Prvá časť je v teoretickom duchu, objasňuje pojmy: motivácia, prosociálne správanie, altruizmus, dobrovoľníctvo a spoločenstvo Rotary. Druhá časť predstavuje praktickú rovinu. Zachytáva prieskum týkajúci sa motivácie členov Rotary klubov k altruistickému správaniu na jednej strane v globálnom rozmere, na druhej strane s dôrazom na kultúrne rozdiely výpovedí rotariánov z Českej republiky, Nemecka a Slovenska. V závere sa opisujú zistené poznatky o altruizme a zhodnocujú sa výsledky prieskumu.

Kľúčové slová: motivácia, prosociálne správanie, altruizmus, dobrovoľníctvo, Rotary.

ABSTRACT

Bc. OLAHOVÁ Renáta: MOTIVATION TO ALTRUISTIC BEHAVIOR IN ROTARY FELLOWSHIP. - [Thesis] – Alexander Dubček University of Trenčín. Faculty of social-economic relations; Department of Development of Human Resources and Personal management. – Master of thesis: PhDr. Eva Živčicová, PhD.. – Trenčín: FSEV TnUAD. 2010. – 68 s.

The Diploma work is processed in a theoretical-practical level and deals with motivation to altruistic behavior in the Rotary fellowship. The goal of the work has two levels. The first level generally represents enlarging reader`s knowledge about altruism and the Rotary fellowship. The second level concretely describes motivation aspects to altruistic behavior in Rotary. The work consists of two parts. The first part is theoretical and explains terms: motivation, prosocial behavior, altruism, volunteerism and the Rotary fellowship. The second part introduces practical level. It records a survey dealing with motivation to altruistic behavior of the Rotary members in global aspect and also emphasizing cultural differences based on the evidence of Rotarians from Czech Republic, Germany and Slovakia. Gained information is alleged and the results of the survey are evaluated in the conclusion.

Key words: motivation, prosocial behavior, altruism, volunteerism, Rotary.

OBSAH

ÚVOD.....	11
1 Teoretická časť.....	13
1.1 Motivácia	13
1.1.1 Teórie motivácie	13
1.1.2 Motív.....	16
1.1.3 Zdroje motivácie	17
1.1.4 Zložky motivácie	17
1.2 Prosociálne správanie	17
1.2.1 Objekt prosociálneho správania.....	18
1.2.2 Motivačné zdroje prosociálneho správania.....	21
1.3 Altruizmus	21
1.3.1 Prejavy altruizmu v súčasnosti	24
1.4 Rotary	30
1.4.1 Rotary International	38
2. Prieskumná časť	42
2.1 Cieľ prieskumu	42
2.2 Hypotézy	42
2.3 Metodika práce	43
2.4 Prieskumná vzorka	43
2.5 Spracovanie a interpretácia výsledkov	48
2.6 Zhrnutie výsledkov prieskumu.....	69
ZÁVER	71
Zoznam použitej literatúry	73
Prílohy.....	75

ZOZNAM GRAFOV

Graf č. 1	Znázornenie rozdelenia respondentov podľa krajiny
Graf č. 2	Zobrazenie rozdelenia rotariánov podľa pohlavia
Graf č. 3	Rozdelenie respondentov podľa vekových kategórií
Graf č. 4	Štruktúra respondentov podľa počtu obyvateľov v mieste bydliska
Graf č. 5	Rozdelenie respondentov podľa oblasti profesie
Graf č. 6	Ako ste sa dozvedeli o Rotary?
Graf č. 7	Ako ste sa dozvedeli o Rotary?
Graf č. 8	Dĺžka pôsobenia respondentov v Rotary klube
Graf č. 9	Prečo ste sa stali členom Rotary klubu?
Graf č. 10	Prečo ste sa stali členom Rotary klubu?
Graf č. 11	Stotožňujete sa s rotariánskym heslom: "Service above self ?"
Graf č. 12	Čo Vás motivuje byť Rotariánom?
Graf č. 13	Považujete sa za empatického (schopného vcítiť sa do druhého človeka) človeka?
Graf č. 14	Myslíte si, že empatia a altruizmus (ochota nezištnej pomoci) spolu súvisia?
Graf č. 15	Myslíte si, že empatia a altruizmus (ochota nezištnej pomoci) spolu súvisia?
Graf č. 16	Myslíte si, že altruizmus môže mať súvislosť s Vašou profesiou?
Graf č. 17	Myslíte si, že altruizmus môže mať súvislosť s Vašou profesiou?
Graf č. 18	V akej miere sa považujete za pracovne vyčerpaného človeka?
Graf č. 19	V akej miere sa považujete za pracovne vyčerpaného človeka?
Graf č. 20	Keď si predstavíte, že nie ste Rotariánom, myslíte si, že by ste venovali toľko času nezištnej pomoci, ako keď ním ste?
Graf č. 21	Myslíte si, že na altruizmus má vplyv prostredie, v ktorom človek žije?
Graf č. 22	Myslíte si, že na altruizmus má vplyv prostredie, v ktorom človek žije?
Graf č. 23	Myslíte si, že vplýva na ochotu nezištnej pomoci výchova?
Graf č. 24	Myslíte si, že vplýva na ochotu nezištnej pomoci výchova?
Graf č. 25	Myslíte si, že s altruistickým správaním sa človek už narodí, respektíve je to vrodená vlastnosť?
Graf č. 26	Považujete sa za pozitívneho, šťastného človeka?
Graf č. 27	Považujete sa za pozitívneho, šťastného človeka?
Graf č. 28	Považujete sa za šťastného človeka aj vďaka Rotary?
Graf č. 29	Považujete sa za šťastného človeka aj vďaka Rotary?

- Graf č. 30 Považujete sa za:
- Graf č. 31 Považujete sa za:
- Graf č. 32 Myslíte si, že Vy ako Rotarián máte viac možností pomáhať ľuďom/spoločnosti?
- Graf č. 33 Myslíte si, že Vy ako Rotarián máte viac možností pomáhať ľuďom/spoločnosti?
- Graf č. 34 Čo Vám dáva/poskytuje členstvo v Rotary klube?
- Graf č. 35 Čo Vám dáva/poskytuje členstvo v Rotary klube?
- Graf č. 36 Čo predstavuje Vašu "satisfakciu" pri/po realizovaní nezištnej pomoci?
- Graf č. 37 Čo predstavuje Vašu "satisfakciu" pri/po realizovaní nezištnej pomoci?
- Graf č. 38 Myslíte si, že je spoločnosť dostatočne informovaná o spoločenstve Rotary a o jeho nezištnosti?
- Graf č. 39 Myslíte si, že je spoločnosť dostatočne informovaná o spoločenstve Rotary a o jeho nezištnosti?

ÚVOD

„SERVICE ABOVE SELF“ – „Služba druhému pred vlastným záujmom“

(Heslo Rotary)

Každý človek vyznáva určité hodnoty. Hodnoty, ktoré odrážajú objektívny stav vecí a javov, ale aj ich individuálny zmysel pre človeka. Hodnoty, ktoré človeka vedú a motivujú k činnostiam, ktoré považuje za správne. Rebríček hodnôt je rôznorodý a mení sa s charakterom jedinca. Veď ako sa hovorí: „koľko ľudí, toľko chutí“. Avšak existujú hodnoty, ktoré zdieľa veľké množstvo ľudí. Hodnoty, vďaka ktorým sa život stáva plnohodnotným. Medzi podstatné hodnoty v živote človeka patrí potreba pomáhať druhým ľuďom. Pomoc vo všeobecnosti predstavuje jeden zo základov, ktorý je nám, ľuďom, vlastný. Pomáhať sa dá napríklad zištne, s ohľadom na seba a nie na iných. To však dokáže každý človek. Veď sa mu jeho snaha určite vráti. No zištná pomoc nepredstavuje tému, ktorá by vyjadrovala nejakú hodnotu. Ústredná myšlienka, ktorou sa zaoberá celá „vlnová dĺžka“ našej diplomovej práce, vypovedá o pomoci nezištnej, bez očakávaných vlastných prospechov či protislužby.

Pomoc druhým niektorí považujú za samozrejmosť, za prirodzenú ľudskú vlastnosť. Na druhej strane sú zasa iní jedinci, pre ktorých je pomoc iným úplne cudzia a hľadajú len na seba. Vyznávajú názor typu „za to, ako sa máš si môžeš sám, tak si sám aj pomôž“. Tento názor je zvrátený a nesprávny. Človek nikdy nevie, čo sa mu môže prihodiť, v akej situácii sa ocitne a kedy práve on bude potrebovať pomoc.

Človek je spoločenský tvor a nežije samotárskym životom. Počas života je potrebné pomáhať si navzájom, bez pomoci druhých je mnohokrát človek absolútne stratený a nedokáže prežiť. V dnešnej dobe sa často stretávame s ľuďmi, ktorí majú „klapky na očiach“ a vidia len seba a vlastný prospech. Preto je potrebné hovoriť o altruizme, ktorý na tomto svete stále je, nestáva sa len výsostným pojmom pre určitých vybraných jedincov. Obklopuje nás na každom našom kroku, pričom si to ani nemusíme uvedomovať.

Altruizmus a prosociálne správanie boli potrebné v minulosti, sú potrebné v súčasnosti a budú potrebné vždy, i v budúcnosti. V súčasnosti existujú organizácie, združenia či spolky, pre ktoré je altruistické správanie vlastné. Spoločenstvo Rotary stelesňuje altruistický princíp od svojich základov až po každú vykonávanú činnosť. A práve spoločenstvo Rotary je organizáciou, ktorou sa naša diplomová práca podrobne zaoberá.

Cieľ práce je vymedzený v dvoch rovinách. Prvá rovina stvárňuje rozšírenie čitateľových vedomostí o altruizme, pojmoch súvisiacich s altruistickým správaním a o spoločenstve Rotary. Druhá rovina zahŕňa zhodnotenie motivačných činiteľov na altruistické správanie. Výsledky vyplývajú z prieskumu názorov členov Rotary na motivačné aspekty k altruistickému správaniu, na vplyvy a súvislosti s poskytovaním nezištnej pomoci.

Hlavnú úlohu práce predstavuje vyzdvihnutie potreby altruistického správania v spoločnosti, motivácia a povzbudenie čitateľov k nezištnému konaniu. Prostredníctvom predstavenia spoločenstva Rotary máme záujem priblížiť a oboznámiť verejnosť s potrebou šírenia myšlienky nezištnej pomoci.

„Čím viac sa o Rotary dozvedám, tým viac ich mám rád.“

(Michael P. Slevnik, USA)

1 Teoretická časť

1.1 Motivácia

Pojem motivácia má pôvod v latinskom slove „motivus“, čo v preklade znamená vyvolávajúci pohyb. Vyjadruje vnútornú silu, ktorá energizuje organizmus, resp. silu v organizme, ktorá aktivuje alebo usmerňuje ľudské konanie k istým cieľom. Motiváciou sa rozumejú všetky pripisované pochody jednotlivca alebo skupiny, ktoré vysvetľujú alebo robia jeho správanie zrozumiteľným. Motivácia predstavuje sústavu síl vedúcich ľudí k tomu, aby sa správali určitým spôsobom, vybrali si ciele a volili prostriedky na ich zrealizovanie. V skratke je to všetko to, čo spôsobuje nejaké správanie, jednanie alebo reakciu.

„Motivácia sa označuje ako súbor procesov, ktoré sa podieľajú na intenzite, smerovaní a spôsobe realizácie konania“.¹

„Motivácia sa vzťahuje na všetko to, čo človek prežíva, po čom túži, k čomu má odpor, čo sa snaží dosiahnuť, aké má ideály.“²

„Motivácia označuje *súhrn úsilia, túžob, potrieb, napätových situácií, alebo iných mechanizmov, ktoré spúšťajú a podporujú dobrovoľnú činnosť na dosiahnutie osobných cieľov* (Miskel, 1982, s.137).“³

1.1.1 Teórie motivácie

Teórie motivácie opisujeme dve, a to:

1. Alderferova ERG teóriu
2. Maslowovu teóriu potrieb

¹ Daniel, J. a kolektív: Prehľad všeobecnej psychológie – str. 116

² Živčicová, E.: Základy psychológie – str. 42

³ http://etd.lib.fsu.edu/theses/available/etd-07092007-082234/unrestricted/Han_Keunsu.pdf

Alderferova ERG teória

Koncom 60-tych rokov zostavil Clayton P. Alderfer alternatívnu teóriu potrieb ľudí, ktorá je známa pod názvom: teória ERG (v preklade teória existencie, vzťahov a rastu). Alderferov model sa skladá z troch úrovní ľudských potrieb, ktoré sú zoskupené v troch hierarchických skupinách:

1. existenčné potreby – vyjadrujú hmotnú povahu
2. vzťahové potreby – zahŕňajú sociálne kontakty a status
3. rastové potreby – obsahujú kvalifikačný a osobný rast

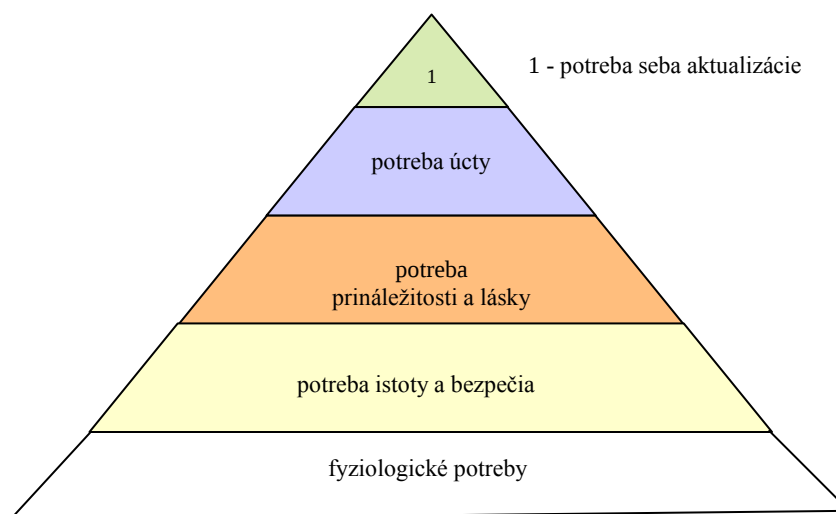
Podobne ako Maslow aj Alderfer vyjadruje domnienku, že subjekty majú snahu hýbať sa po hierarchii smerom nahor, vzhľadom na uspokojenie nižšej potreby. Je platné, že existenčné potreby musia byť uspokojené prv, než nasledujúce skupiny motivačných faktorov vyššieho rádu.

Osobitné skupiny potrieb však môžu existovať súčasne. Je možnosť aj spiatočného vývoja v prípade, ak sa nedá uspokojiť vyššia potreba. Vtedy sa jedinec venuje uspokojovaniu nižšej potreby.

Maslowova teória potrieb

Podľa Maslowa sú ľudia motivovaní potrebami, preto navrhol hierarchiu potrieb, ktorá sa zahŕňa od nižších úrovní základných potrieb až po vyššie úrovne potrieb psychologických a aktualizačných.

Maslowova hierarchia potrieb

Zdroj: HILL 2004, s. 113

*„Rotary ma naučilo, ako sa bežný občan z malého mesta
môže stať svetoobčanom.“*

(Raj Ghuman, India)

Fyziologické potreby, potreba istoty a bezpečia sa zaraďujú medzi základné potreby. Potreba prináležitosti a lásky spolu s potrebou úcty patria medzi psychologické potreby. Potreba sebarealizácie predstavuje najvyššiu úroveň potrieb.

V hierarchii potrieb platí, že človek sa môže presunúť do vyšších úrovní len vtedy, ak sú spodné úrovne primerane uspokojené.

„Motiváciu chápeme ako:

1. **zámer**, úsilie niečo dosiahnuť
2. **zvnútra aktivované správanie**, ktoré vykonávame spontánne, nenútene
3. **zvonka aktivované správanie**, ktoré nie je spontánne, je vyvolané nejakým vonkajším činiteľom je sústava síl vedúcich ľudí k tomu, aby sa správali určitým spôsobom, vybrali si ciele a volili prostriedky na ich zrealizovanie“.⁴

J. Boroš (2001) rozlišuje 3 dimenzie motivácie:

1. **aktivácia** – je vyvolaná potrebami, predovšetkým ich nedostatkom, ktorý vedie k snahe odstrániť pocit deficitu
2. **smerovosť** – udáva zameranie aktivity v závislosti od hodnôt, záujmov, postojov, presvedčenia, životnej orientácie
3. **cieľovosť** – sleduje určitý cieľ, ktorý chceme dosiahnuť a je taktiež závislý od úrovne aspirácie

Proces motivácie začína pociťovaním nedostatku niečoho, čiže neuspokojenú potrebu. Tá vyvoláva tenziu a k jej zníženiu je potrebná aktivita, ktorá má konkrétny cieľ.

„Na základe analýzy literárnych údajov týkajúcich sa chápania motivácie ako pojmu, môžeme uviesť šesť základných charakteristík motivácie /H.Thomae/:

- a) **Motivácia, ako príčina pohybu**. Motivácia sa považuje za „aktivizujúci agens“, za príčinu, t. j. „hnaciu silu, ktorá stroj /organizmus/ uvádza do pohybu“.

⁴ Boroš, J.: Základy sociálnej psychológie – str. 98

- b) **Motivácia, ako následnosť zmien stavov organizmu.** Motivácia sa chápe ako istý psychofyzologický stav /napr. vzrušenie/, resp. postup, následnosť zmien vzťahov, ktoré smerujú k najvyhovujúcejším stavom organizmu, no aj ako rušivý podnet, ako výraz fyziologických zmien, ako homeostáza a ako efekt.
- c) **Motivácia, ako abstrakcia kontinuity aktivácie,** pričom pre motiváciu je dôležitá smerovosť, kvalita, intenzita aktivácie.
- d) **Motivácia, ako determinant smeru** – ide predovšetkým o moment zameranosti, o snahové komponenty, o anticipáciu na budúcnosť, o zameranosť na cieľ, o zameranosť ako vlastnosť správania.
- e) **Motivácia, ako súborný pojem na porozumenie vzťahov.**
- f) **Motivácia, ako príčina rozhodovania** – súvisí s rozborom vôľového konania, s rozhodovaním, s bojom motívov a pod.⁵

1.1.2 Motív

Popri konaní nemáme vždy jasnú odpoveď na to, prečo konáme práve tak a nie inak. Motívy vznikajú priamo v mysli v súvislosti so spracovaním rôznych situácií a udalostí, dôležitých pre jednotlivca, či skupinu osôb. Správanie jednotlivca predstavuje prejav rôznych motívov.

Jadro motivácie tvorí motív. Motív predstavuje pre človeka vnútornú psychickú silu, ktorá ho vedome či nevedome aktivuje k činnosti. Všeobecný cieľ motívu predstavuje dosiahnutie stavu psychického nasýtenia, uspokojenia z dosiahnutého cieľa.

Motív sa javí ako popud chcenia, môže mať krátkodobý, ale aj dlhodobý charakter.

Motívy považujeme za veľmi subjektívne a individuálne, môžu byť potláčané alebo posilňované na základe predchádzajúcej skúsenosti alebo aktuálnej úvahy.

Motív má dve základné stránky: emočnú a akčnú.

Poznáme určitú hierarchiu motívov, ktorá sa odvíja od aktuálnej naliehavosti a závažnosti. Motívy tiež rozdeľujeme z hľadiska morálnych a kultúrnych noriem spoločnosti či charakteru osoby.

⁵ Boroš, J.: Motivácia a emocionalita človeka – str. 20

*„Rotary prináša úplne nový pohľad na priateľské vzťahy, ktoré nie sú
ani čisto súkromné, ani len obchodné.“*

(Susanne Prahl-Landzo, Bosna a Hercegovina)

1.1.3 Zdroje motivácie

Zdroje motivácie, ktoré zakladajú dynamické tendencie a zamerania ľudskej činnosti predstavujú: potreby, návyky, záujmy, hodnoty, ideály, ciele, zážitky, myšlienky a úspech či neúspech konania.

1.1.4 Zložky motivácie

„Otázka motivácie zahŕňa z analytického hľadiska:

1. vnútornú budivú silu organizmu, ktorá sa označuje:

- fyziologickými termínmi aktivácie, pohotovostného a uľahčujúceho stavu hlbokých podkôrových mozgových štruktúr, ktoré vysielajú vzruchy do kôrových oblastí mozgu
- psychologickými termínmi potrieb, záujmov, motívov, zameraní, predsavzatí či úmyslov ako dynamickými tendenciami, ktoré sledujú určitý účel alebo cieľ a sú určujúcimi pre jednanie

2. vnútornú zložku prostredia, ktorá záleží v príjemnom či nepríjemnom pôsobení (atrakciu či averziu) rôznych vecí, situácií a podmienok, s ktorými sme v kontakte.“⁶

Vymenované zložky sú systémovo prepojené a uplatňujú sa v rámci vzťahov človeka k vnútornému a vonkajšiemu prostrediu.

1.2 Prosociálne správanie

„Čo je prosociálne správanie?“

„Prosociálne správanie – správanie, z ktorého majú prospech iní, alebo ktoré má priaznivé sociálne dôsledky. (Staub, 1978)“⁷

⁶ Chalupa, B.: Psychologie dnes a zíttra, str. 116

*„Rotary sa vám odmeňuje vedomím, že patríte do najväčšej rodiny na svete.“
(Deanna Ann Duguld, Indonézia)*

Prosociálne správanie je také správanie, ktorého zmyslom a cieľom je pomáhať inému človeku, t.j. poskytnutie nezištnej pomoci, bez očakávania odmeny či jej opätovania v budúcnosti.

Prosociálne správanie predstavuje správanie, ktoré iným ľuďom prináša osoh, úžitok či pomoc. Zahŕňa celú škálu prejavov, ktoré poskytuje iným ľuďom úľavu alebo zlepšenie.

„Prosociálne správanie sa vyznačuje správaním a činmi vykonanými v prospech druhého bez očakávania odmeny (materiálnej či inej), alebo sociálneho súhlasu.“⁸

Prosociálne konanie (správanie) chápeme ako činnosť jednotlivca prispievajúcu k ochrane, podpore alebo k zlepšeniu stavu sociálneho objektu (jednotlivca, skupiny, spoločenstva, spoločnosti). V protiklade k prosociálnemu správaniu sa vymedzuje na jednej strane správanie asociálne (neberúce ohľad na sociálne objekty), a na druhej strane správanie antisociálne (smerujúce proti sociálnym objektom, porušujúce právne alebo morálne normy).

1.2.1 Objekt prosociálneho správania

Objektom prosociálneho správania môžu byť osoby známe, alebo cudzie, úplne neznáme. Samotná realita známosti človeka, ktorému je poskytovaná pomoc, môže výrazne zmeniť správanie pomáhajúce bez dlhého premýšľania, objemu pomoci alebo vedomia, že pomáhajúce správanie môže výrazne ovplyvniť jeho obraz v očiach druhej osoby. Pomoc u veľmi dobrých známych je považovaná za samozrejmú, pretože sa jedná o dobrého priateľa, alebo s vedomím toho, že v prípade tiesne, núdze, možno očakávať rovnakú reakciu druhej strany hocikedy v budúcnosti. Preto sa za altruistické správanie väčšinou považuje pomoc voči celkom cudziemu človeku.

L. G. Wispe rozlišuje tieto formy prosociálneho správania:

1. darovanie
2. sympatia a porozumenie

⁷ Hill, G. : Moderní psychologie, s. 84

⁸ Živčicová, E.: Základy psychológie, str.72

„Vďaka Rotary sa moje úsilie o zlepšovanie života na svete znásobilo

- už na to nie som sám.“

(Fernando Aquirre Palacios, Ekvádor)

3. pomoc pri dosahovaní určitého cieľa
4. ponuka k spolupráci
5. podpora:
 - materiálna (napr. vo finančnej núdzi)
 - morálna (napr. dobré slovo, povzbudenie)

Rozlišujeme 3 typy prosociálneho správania:

1. **tzv. allocentrické činnosti** (orientované na iných) – zahŕňajú v sebe obetovanie niečoho dôležitého (zdravia, celého majetku, života) v prospech druhého
2. **pomáhajúce činnosti** – zahŕňajú tiež určité – ale nie až také zásadné – obete v prospech druhého (čas, námaha, materiálne prostriedky a pod.)
3. **kooperačné činnosti** – prinášajú spoločný úžitok obom či viacerým zainteresovaným

Na prosociálne správanie sa môžeme pozerat' z dvoch hľadísk:

1. vertikálne
2. horizontálne

Vertikálne hľadisko

- vyjadruje mieru prospechu, ktorú správanie prináša subjektu správania (aktér) a objektu správania (recipient)

Horizontálne hľadisko

- vypovedá o variabilite prosociálneho správania, bez zvažovania miery prospechu, ktorú prináša aktérovi či recipientovi
- za najfrekvencovanejšie prejavy prosociálneho správania sa považuje štedrosť, súcit, altruizmus, pomoc ľuďom v núdzi alebo psychická podpora, podelenie sa, darovanie

„Každý krok bol pre mňa a moju rodinu vždy o niečo ľahší, keď som vedel, že na nás v ďalšom meste čakajú rotariánski priatelia. Dnes už títo rotariánski priatelia obopli celý svet.“
(Russ M. Miller, Čína)

J. Reykowski a Z. Smoleňka (1980) rozoznávajú po vertikále 6 druhov prosociálneho správania:

1. **exploatačné správanie** – zamerané na prospech aktéra za cenu spôsobenia ujmy recipientovi
2. **egoistické správanie** – zamerané na prospech subjektu, pričom mimovoľne spôsobuje ujmu recipientovi
3. **ipsocentrické správanie** – zamerané na prospech subjektu, pričom tu nie sú zahrnuté záujmy recipienta
4. **kooperatívne správanie** – zamerané na spoločný prospech aktéra i recipienta
5. **pomáhajúce správanie** – zamerané na prospech recipienta, pričom aktér obetuje čisté náklady (napr. stratu času)
6. **altruistické správanie** – zamerané výhradne na prospech recipienta

S. Kagan a G. Knight (1981) rozlišujú 4 druhy správania:

1. **rivalita** – zaoberá sa maximalizáciou rozdielu medzi prospechom aktéra a recipienta
2. **superiorita** – zaoberá sa udržiavaním rozdielu medzi prospechom aktéra a recipienta
3. **egalitárstvo** – predstavuje rovnaký prospech aktéra i recipienta
4. **altruizmus** – predstavuje väčší prospech recipienta ako aktéra

„Človeče, mysl trochu na druhých. Nemysli si, že iba ty si dôležitý.

Na každom záleží rovnako toľko, ako na tebe.“

(Jan Masaryk, významný československý diplomat)

1.2.2 Motivačné zdroje prosociálneho správania

Motivačné zdroje prosociálneho správania hľadáme v:

1. **teórii „sociálnej výmeny“** – vychádza z ekonomicky chápaného vzťahu, čo znamená, že ľudia si navzájom vymieňajú rôzne informácie, poskytujú pomoc a to spravidla na základe predpokladaného zisku (odmeny)
2. **normách prosociálneho správania** – normy ako napr.: že sa treba správať slušne, že sa má pomáhať iným, najmä najbližším, že treba mať úctu k starším, takéto normy sa stávajú presvedčením, zásadou alebo etickým princípom

1.3 Altruizmus

V roku 1851 pojem altruizmus použil ako prvý francúzsky filozof Auguste Comte, ktorý je pokladaný za zakladateľa sociológie a pozitivizmu. Podľa neho sa pojem altruizmus vyznačuje ako prejav ľudského charakteru a je opakom egoizmu. Veril, že každý človek má morálnu povinnosť vzdať sa vlastného záujmu a žiť pre druhých.

„Sociologický slovník charakterizuje altruizmus ako mravný princíp, spočívajúci v nezištnej službe iným ľuďom, myslenie, cítenie a jednanie, ktoré berie ohľad na ostatných ľudí, nezištný, nesebecký vzťah k ľuďom ako protiklad egoizmu.“⁹

Pedagogická psychológia rozumie pod pojmom altruizmus systém hodnotových orientácií osobnosti, pri ktorom ústredným motívom a kritériom mravného hodnotenia sú záujmy druhého človeka alebo sociálneho spoločenstva. Základnou myšlienkou je nezištnosť ako nepragmaticky orientovaná činnosť subjektu, realizovaná v záujme druhých ľudí a nepredpokladajúca reálnu odmenu.

Altruizmus predstavuje druh prosociálneho správania, ktorého súčasťou je vcítenie sa do situácie a empatia.

„Altruizmus môže byť definovaný ako čin, ktorý prináša prospech jeho príjemcovi a zároveň určité náklady darcovi.“¹⁰

⁹ Geist, B. Sociologický slovník, s. 5

¹⁰ Barrett, L. Evoluční psychologie člověka, s. 55

„Len vďaka jednému vytrvalému rotariánovi, ktorý stále odmietal moje slová „ďakujem, radšej nie“, som sa stala členkou rodiny Rotary.“

(Sylvia Byers, Austrália)

„Altruizmus – vlastnosť osobnosti, charakterizovaná nesebeckosťou, ohľaduplnosťou, súcitom až obetavosťou voči druhým ľuďom.“¹¹

Altruizmus reprezentuje nasadenie či riskovanie vlastnej bezpečnosti za účelom záchrany iného človeka.

Niektorí autori stotožňujú pojem „prosociálne správanie“ s pojmom altruizmus, ale môžeme sa tiež prikláňať k názoru, že:

- altruistické správanie je také správanie, ktoré súvisí výhradne s vnútorným uspokojením a nepočíta v prítomnosti ani v budúcnosti so žiadnym ziskom
- altruistické správanie je určitým správaním vtedy, ak je užitočné iným, ale nie tomu, kto ho uskutočňuje

Niektorí odborníci tvrdia, že o altruizme sa pojednáva ako o istej forme empatie. Empatia vyjadruje schopnosť vcítiť, vžiť sa do situácie druhého človeka, či vidieť jeho očami. K empatii je prislúchajúca túžba zmierniť či zničiť utrpenie iného človeka, avšak tiež prizierajúci sa preberá status obeti, čím nepriamo prežíva utrpenie druhých. Tým pádom môže zahŕňať sebeckosť z dôvodu predstavy prežitia situácie „na vlastnej koži“. Ďalšiu možnosť predstavuje napríklad pociťovanie empatie a pomoc druhému človeku ako zámienka prestať myslieť nad vlastnou zlou životnou situáciou. Empatiu teda môžeme považovať za motivujúci faktor prosociálneho správania, teda je altruistická sprevádzaná pochopením, súcitom s druhou osobou, pričom vzniká potreba zmierniť trápenie tejto osoby a na druhej strane o nej uvažujeme ako o určitom druhu egoizmu.

Altruista je človek, ktorý má nesebecký záujem o blaho a spokojnosť iných ľudí, alebo svojím správaním prispieva k prospechu iných.

Rýdži altruizmus

Rýdži altruizmus je vedený výhradne snahou pomôcť inému v ťažkej situácii bez ohľadu na vlastný prospech pri dodržaní vlastnej hodnotovej orientácie.

¹¹ Chalupa, B. Psychologie dnes a zítra, s. 177

„Nachádzam tiché uspokojenie, keď si pripomeniem, že som niekomu pomohol zlepšiť jeho život, že som sa podieľal na výstavbe parku, prispel na lekárske zariadenie alebo pomohol osadiť tisíce akrov novými stromami.“
(George M. Yeiter, USA)

Recipročný altruizmus

Trivers v roku 1971 formuloval teóriu recipročného altruizmu. Teória sa týka teórie, v ktorej sa jedinec správa altruisticky vtedy, ak mu je tento skutok v budúcnosti oplatený, pričom obaja zúčastnení nakoniec dosiahnu čistý zisk. Jednoducho sa dá takáto situácia predstaviť medzi manželmi, kde jeden partner urobí nákup do domácnosti a druhý partner mu jeho láskavosť oplatí napríklad umytím auta. V tomto prípade majú prospech z činnosti obaja partneri.

Ekonom K. Arrow predstavuje 3 druhy motívov k altruizmu:

1. obyčajná túžba prinášať prospech iným
2. túžba byť činiteľom, ktorý prináša prospech iným
3. zmysel záväzku založený na sociálnych normách

Altruistická motivácia

„Hoci väčšina klasických teórií dobrovoľníctva zdôrazňuje egoistické motívy na vysvetlenie dôvodu zaangažovanosti do dobrovoľníckych aktivít, altruizmus je súčasne považovaný za prvotnú motiváciu k dobrovoľníctvu vo viacerých výskumoch (Wakefield, 1993).

Významný počet dobrovoľníkov uvádza, že neplatená práca im pomáha zlepšiť ich postoje, vďaka nej sa cítia lepšie a že im dáva možnosť vytvárať vzťahy. V posledných rokoch veľa štúdií zameraných na motiváciu k dobrovoľníctvu zaraďuje práve dôvody altruizmu medzi základné motivácie k dobrovoľníctvu (Unger, 1991).“¹²

Caldwell a Andereck (1994) rozlišujú 3 druhy motivácií k dobrovoľníctvu:

1. účelná – vyjadruje túžbu dobrovoľníka uskutočniť užitočný a hodnotný prínos pre spoločnosť

¹² http://etd.lib.fsu.edu/theses/available/etd-07092007-082234/unrestricted/Han_Keunsu.pdf

„Moja práca má jeden účel – službu životu.“
(Tomáš Jan Baťa, československý podnikateľ)

2. solidárna – je spojený s činiteľmi ako sociálna interakcia, kolektívna identifikácia a zriaďovanie komunikačných sietí
3. materiálna – uspokojuje sa reálnymi hmotnými výnosmi, ako napríklad finančná či materiálna odmena

Najsilnejším druhom motivácie je účelná, po ktorých nasleduje solidárna a materiálna motivácia.

1.3.1 Prejavy altruizmu v súčasnosti

Altruizmus má v súčasnej dobe rôzne podoby, medzi ktoré sa zaraďuje: dobrovoľníctvo, osobná filantropia, pomoc pri živelných pohromách, darcovstvo krvi, či darovanie orgánov.

Dobrovoľníctvo

Dobrovoľníctvo je slobodne zvolená činnosť v prospech iných vykonávaná bez nároku na odmenu.

„Na celosvetovej konferencii o dobrovoľníctve v Amsterdame v januári 2001 zaznelo nasledujúce posolstvo: *Slobodne a dobrovoľne zvolená aktivita a pomoc sú tým, čo čini z dobrovoľníka nositeľa procesu zmien v spoločnosti. Jeho tvorivá energia je silou, ktorá pomáha hľadať a otvárať zdroje a možnosti nových riešení. Tým sa stáva mostom v procese spolupráce medzi štátom, komerčným sektorom a sektorom neziskových organizácií.*“¹³

Vo všeobecnosti však môžeme tvrdiť, že dobrovoľníkom/dobrovoľníčkou je ten človek (latinsky voluntarius = ochotný, naklonený), ktorý dáva zo svojho osobného času, energie, vedomostí a schopností v prospech činnosti, za ktorú nedostane finančnú odmenu, no získava osobnostný a profesionálny rast, dobrý pocit, niekedy nové priateľstvá a životné skúsenosti.

¹³ <http://www.hest.cz/ruzne/MethodikaDobrvNNO.zip>

*„Spôsob, ako rotariáni reagujú v prípade živeľnej katastrofy,
predstavuje ich ohromnú silu.“
(Ravi Ravindran, Srí Lanka)*

Dobrovoľníctvo predstavuje prirodzené vyjadrenie občianskej zrelosti. Znamená prínos určitej pomoci jedincovi, ktorý ju potrebuje a súčasne dáva dobrovoľníkovi pocit zmysluplnosti. Vyvoláva nové skúsenosti a obohacuje oblasť medziľudských vzťahov.

„Vo vyspelých demokratických krajinách je zapojenie sa občanov do dobrovoľníctva každodennou praxou a má svoju dlhoročnú tradíciu, konštatuje Mydlíková / 2002, s.7/.“¹⁴

Vo Všeobecnej deklarácii o dobrovoľníctve z roku 2001 sa hovorí, že dobrovoľníctvo:

- sa zakladá na osobnej motivácii a slobodnom rozhodnutí
- je spôsobom podpory aktívnej občianskej participácie a záujmom o rozvoj komunity
- má formu skupinovej aktivity, vykonávanej v rámci určitej organizácie
- zvyšuje ľudský potenciál a kvalitu každodenného života, posilňuje ľudskú solidaritu
- poskytuje odpovede na dôležité výzvy súčasnosti a snaží sa prispievať k vytváraniu lepšieho a pokojnejšieho sveta
- prispieva k životaschopnosti ekonomického života, k tvorbe pracovných miest a nových profesií

„Funkcie dobrovoľníctva

1. Sociálne integračná – dobrovoľník sa zaraďuje, cíti sa súčasťou novej sociálnej skupiny
2. Psychologická - uspokojenie potreby pocitu vlastnej užitočnosti, dobrovoľník zbiera morálne body za dobro, ktoré nezištne vykonal, poprípade odvádza pomyselnú daň komunitě
3. Edukačná – činnosť smeruje k získaniu životných alebo profesionálnych skúseností, ktoré dobrovoľník obvykle nielen však nutne vníma ako užitočné pre jeho budúce uplatnenie

¹⁴ www.dobrovolnictvo.sk/_subory/Dobrovolnictvo_ako_sucast_tretieho_sektora.doc

„Myslím si, že práve zapojenie našich rotariánov do celosvetovej siete Rotary International môže zohrať konštruktívnu úlohu v tom, aby ten nový svet, ktorý sa dnes tvorí, bol naozaj svetom lepším a aby ten lepší svet bol naozaj pre všetkých.“
(Eduard Kukan, minister zahraničných vecí, Slovensko)

4. Iniciatívna – vplyv na verejné dianie, dobrovoľník uspokojuje svoj pocit dôležitosti pre komunitu a jej život
5. Inovačná – priestor pre nové riešenia, dobrovoľník má možnosť a príležitosť uplatniť svoju kreativitu
6. Ekonomická – tvorba hodnôt pre organizáciu a jej klientov a cieľové skupiny“¹⁵

„Princípy dobrovoľníctva:

- Dobrovoľníctvo prináša úžitok komunite aj dobrovoľníkovi.
- Dobrovoľnícka práca nie je platená.
- Dobrovoľníctvo je vždy vecou voľby.
- Dobrovoľníctvo nie je činnosťou povinnou pre získanie dôchodku alebo štátnych príspevkov.
- Dobrovoľníctvo je legitímnym spôsobom, ktorým sa občania môžu zúčastňovať na aktivitách vlastnej komunity.
- Dobrovoľníctvo je nástrojom pre jednotlivcov alebo skupiny, prostredníctvom ktorého môžu naplňať ľudské, environmentálne alebo sociálne potreby.
- Dobrovoľníctvo je aktivita realizovaná výhradne v rámci neziskového sektora.
- Dobrovoľníci nenahrádzajú platených zamestnancov, ani pre platených zamestnancov nepredstavujú hrozbu z hľadiska bezpečnosti práce.
- Dobrovoľníctvo rešpektuje práva, dôstojnosť a kultúru iných.
- Dobrovoľníctvo propaguje ľudské práva a rovnosť šancí“.¹⁶

¹⁵ <http://www.helcom.cz/download/sborniky/dobrovolnici.doc>

¹⁶ <http://www.vozickari.sk/casopis5/vozickar0536.htm>

Dobrovoľníctvo a motivácia

Motivácia vyjadruje jeden z najvýznamnejších prostriedkov zvyšovania výkonu v práci. Motivácia a práca sú časťou procesu riadenia a majú podstatný význam v činnosti dobrovoľníctva. Motivácia má vždy svoju orientáciu, intenzitu a stálosť. Ak ju aplikujeme na dobrovoľnú prácu, tak jednotlivca vedie k poskytovaniu pomoci druhým ľuďom.

Medzi pramene motivácie, ktoré podnecujú k ľudskej činnosti zaraďujeme: potreby, návyky, hodnoty, záujmy a ideály.

Medzi motívy výkonu dobročinnosti môžeme zaradiť:

- získanie nových priateľov a kontaktov
- prístup k vzdelávacím programom a výcvikom
- nadobudnutie nových skúseností, vedomostí, zručností a informácií
- príležitosť sebarealizácie
- byť prospešný, aktívne trávenie voľného času
- možnosť sebareflexie a sebazdokonaľovania
- osobná prestíž, zviditeľnenie sa
- priestor pre realizáciu svojich nápadov a vízií
- kontakt s ľuďmi, spoznávanie iných názorov na svet či štýlov života
- dobrý pocit z vykonanej práce, pocit zmysluplnosti a užitočnosti
- uspokojenie, radosť z pomoci iným
- aktivácia svojho potenciálu a zvyšovanie kvalifikácie
- ísť príkladom pre druhých ľudí

Dobrovoľníctvo a hodnoty

Hodnota značí význam, ktorý osoba prideluje iným ľuďom, vlastnostiam, predmetom, okolnostiam či aktivitám v súvislosti na uspokojenie vlastných potrieb a záujmov.

Záujem vyjadruje špecifický druh zaujatosti, ktorý nám aktivuje zamerať sa na predmet záujmu a úsilie uspokojiť ho.

*„Náš svet sa mení.
Musíme byť pripravení, aby sme sa menili spoločne s ním.
História Rotary sa bude písať stále znovu a znovu.“
(Paul P. Harris, USA)*

„Dobrovoľníci prostredníctvom pôsobenia v organizácii si rozvíjajú najčastejšie nasledovné hodnoty /Mydlíkova, 2002/:

1. hodnota lásky všeobecne a lásky k blížnemu a priateľstvá, spolunažívania, duchovné pochopenie, vážiť si iného,
2. hodnota trpezlivosti a dôvery,
3. hodnota prežitia plnohodnotného a kvalitnejšieho života, hodnota aktivity,
4. hodnoty pomoci,
5. hodnota sebadôvery, úcty a sebaúcty a spokojnosti z dobre vykonanej práce.“¹⁷

Dobrovoľníctvo a emócie

Pojem emócie pochádza z latinského slova „emoveo“, čo znamená „otriasam v základoch“.

Emócie a dobrovoľníctvo spolu úzko súvisia. Emócie predstavujú motivačný aspekt, ktorý podnecuje človeka k aktivite. Emócie interpretujú vzťah jedinca k zážitku a v dobrovoľníctve hrajú kľúčovú úlohu vzhľadom na skutočnosť, že práve emócie inšpirujú či naopak odrádzajú človeka k nezištnej činnosti.

„Podľa Strmeňa a Raiskupa (1998, s. 70) emócie určujú kladný alebo záporný vzťah k vnútorným pocitom a procesom v organizme, ale aj k iným osobám, predmetom a udalostiam vonkajšieho sveta; emócie majú aktivačnú, stimulačnú, regulačnú, ale aj dezorganizačnú funkciu a ovplyvňujú správanie.“¹⁸

Dobrovoľníctvo sa rozdeľuje do niekoľkých kategórií:

- **dobrovoľnícke aktivity** – nepravidelné aktivity ľudí pre rôzne organizácie na základe ústnej dohody
- **dobrovoľnícka služba** – v zmysle formalizovanej aktivity s jasným časovým ohraničením, cieľom, obsahom, úlohami, štruktúrou a organizačným rámcom,

¹⁷ http://www.dobrovolnictvo.sk/_subory/Dobrovolnictvo_ako_sucast_tretieho_sektora.doc

¹⁸ <http://www.ff.unipo.sk/kvdsp/files/dobrovolnictvo/Download/dobzamok.pdf>

osobnou podporou, legislatívnou a sociálnou ochranou na základe ústnej alebo písomnej dohody

- **dobrovoľná svojpomoc** – vzájomná pomoc medzi susedmi, skupinami detí a mládeže a záujmovými skupinami, ktorá sa odohráva na základe vzájomnej dohody mimo organizácie

Filantropia

Slovo filantropia má grécky pôvod a je syntézou slov philein (milovať) a anthropos (človek).

Filantropia predstavuje lásku k ľuďom. Vyjadruje priame úsilie pomáhať iným bez očakávania nejakej protihodnoty. Zobrazuje správanie charakteristické altruistickým princípom, ktoré sa ale na rozdiel od altruizmu zameriava všeobecnejšie, nielen na ľudí z bezprostredného okolia nositeľa. Je vyjadrením snáh jednotlivca a spoločnosti korigovať tieto nerovnosti.

Filantropia je vnímaná ako súhrn činností a správania, ktoré vedie k vedomej podpore skupín či jednotlivcov.

Filantrop je jednotlivec, ktorý sa dobrovoľne angažuje pri podpore nejakého verejnoprospešného účelu, vrátane dobrovoľníckej práce, peňažných či nepeňažných príspevkov alebo informačnej podpore.

Charita

Pojem charita pochádza z gréckeho slova charis a latinského slova caritas, čo znamená vďaka, radosť. V najširšom slova zmysle je chápaná v kresťanskom zmysle, kde je charita chápaná ako najvyššia forma lásky, ktorá sa prejavuje vo vzájomnej láske medzi Bohom a človekom a v nesebeckej láske človeka k svojim blízkym. V užšom slova zmysle sa verejnosťou používa termín charita na označenie pre organizovanú starostlivosť o starých ľudí, opustených, postihnutých, chorých, zranených a vyhnaných z vlasti.

Charita predstavuje tradičnejšie pomenovanie altruistického správania jednotlivcov alebo inštitúcií zameraného na pomoc ľuďom v núdzi. Snaží sa zmierňovať okamžité

utrpenie ľudí. Je hlavnou cnosťou a najväčším putom, prostredníctvom ktorého prichádza požehnanie k ľudstvu a je to moc, ktorá spája ľudí a inšpiruje ich k ušľachtilým snahám.

Na Slovensku sa charitou rozumie v spojení poskytovania základnej sociálnej pomoci ľuďom v núdzi, napr. poskytovanie stravy, ošatenia alebo ubytovania zväčša kresťanskými organizáciami.

1.4 Rotary

*„Rotariáni vedia, že nie sú cesty, ktoré by nikam neviedli, nie sú steny, ktorými by sa nedalo prejsť, sú iba prehliadnuté pokračovania ciest, sú iba prehliadnuté dvere...
Nie je človek, ktorý by už nemal žiadnu budúcnosť – sú iba ľudia, ktorí si nedokázali svoju budúcnosť jasne pomenovať...“
(Rotariánske myšlienky – Martin Petiška)*

Rotary je spoločenstvo, ktoré tvorí 1,3 miliónov mužov a žien, organizovaných vo viac ako 32 000 kluboch pôsobiacich prakticky vo všetkých krajinách sveta.

„Rotary je celosvetová organizácia vedúcich osobností z podnikateľských a odborných kruhov, ktorí poskytujú humanitárne služby a pomoc svojim spoluobčanom, presadzujú vo všetkých oblastiach vysoké etické zásady a napomáhajú vytváraniu vzájomnej dôvery a mieru na celom svete.“¹⁹

Historický vývoj Rotary

1905	- dňa 23. 5. je založený prvý Rotary klub (RC) v Chicagu, štát Illinois, USA, zakladateľom je Paul P. Harris
1906	- prvý spoločný zrealizovaný projekt, ktorý slúži verejnému záujmu vo forme vybudovania verejných záchodov pri mestskej radnici v Chicagu
1910 - 1911	- Paul P. Harris je zvolený za prvého prezidenta Národnej asociácie Rotary klubov na prvom Kongrese Rotary
1911 - 1913	- názov organizácie sa formuluje na Medzinárodné spoločenstvo Rotary

¹⁹ <http://www.rotary.sk/stranka/co-je-rotary/1/>

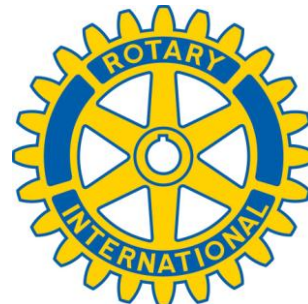
- klubov, vznik klubov v Kanade, Veľkej Británii a Írsku
- 1915 - 1916 - založený prvý klub v krajine nehovoriacej po anglicky – na Kube
- 1916 - 1917 - prezident Rotary International (RI) Arch Klumph podáva návrh na založenie nadačného fondu
- 1925 - je založený prvý Rotary klub v Československu – RC Praha, iniciátorom je významný diplomat Jan Masaryk
- 1927 - vzniká prvý klub na Slovensku – RC Bratislava, územie Československa uznané ako samostatný Rotary dištrikt č. 66
- vznik prvého klubu v Nemecku – RC Hamburg
- 1939 - zánik Československa na základe Mníchovskej dohody v oblasti ovládanej fašistami vstupuje do platnosti zákaz činnosti Rotary klubov
- 1942 - 1943 - na Rotariánskej konferencii o vzdelávaní a kultúrnej výmene v Londýne sa pripravujú podmienky na vytvorenie UNESCO
- 1945 - koncom druhej svetovej vojny sa obnovuje Československo a taktiež Rotary kluby
- 1945 - 1946 - RI podáva pomocnú ruku krajinám, ktoré sú postihnuté druhou svetovou vojnou, 49 rotariánov sa podieľa na koncepte Charty spojených národov
- 1946 - 1947 - Paul P. Harris zomiera v Chicagu, zakladá sa štipendijný program za pomoci príspevkov rotariánov
- 1948 - vo svete nastáva prudký rozvoj Rotary v Československu sa k moci dostávajú komunisti, ktorí zakazujú činnosť Rotary
- 1948 - 1949 - za podpory RI prvých 18 študentov študuje vo forme vyslancov
- 1962 - 1963 - je založený prvý Interact klub v Melbourne, USA a je vyhlásený program Celosvetovej služby obci
- 1965 - 1966 - vytvárajú sa programy účelových dotácií a Výmeny študijných skupín
- 1968 - 1969 - vzniká program Rotaract klubov
- 1978 - 1979 - zrodenie celosvetového programu 3-H – pre zdravie, proti hladu a za ľudské podmienky
- 1979 - 1980 - vďaka podpore Nadácie Rotary je očkovaných šesť miliónov filipínskych detí proti detskej obrne
- 1984 - 1985 - je vyhlásený program PolioPlus, ktorý zoskupuje 120 miliónov dolárov

- určených na porazenie detskej obrny detí na celom svete
- 1987 - 1988 - do Rotary vstupujú prvé ženy
 - 1989 - Rotary sa vracia do Maďarska a Poľska
 - 1990 - 1991 - s pomocou dištriktu 1920 (Rakúsko – západ) sa Rotary vracia do Československa, Václav Havel je ocenený najvyšším vyznamenaním RI
 - 1994 - 1995 - Západná časť zemegule je vyhlásená za územie bez detskej obrny
 - 1997 - severná Morava a niekoľko lokalít na Slovensku zasahujú rozsiahle povodne, miestne Rotary kluby organizujú pomoc týmto oblastiam
 - 1998 - realizácia projektu na podporu zdravotníctva v Zambii organizovaný RC Praha – je prvým projektom, v ktorom české a slovenské Rotary kluby poskytujú medzinárodnú podporu
 - 1998 - 1999 - s účasťou RI vzniká sedem svetových univerzít zameraných na udržanie mieru a riešenie konfliktov
 - 1999 - zrod samostatného Rotary dištriktu 2240 pre Českú republiku a Slovensko, jeho prvým guvernérom sa stáva JUDr. Dobroslav Zeman, začína sa publikovať dištriktný dvojmesačník Rotary Good News
 - 2000 - 2001 - západný Pacifik vyhlásený za oblasť bez detskej obrny
 - 2001 - 2002 - Európa sa stáva územím bez detskej obrny
 - 2002 - 2003 - deklaruje sa druhá kampaň zničenia detskej obrny na svete na získanie ďalších finančných prostriedkov
 - 2004 - 2005 - celosvetová oslava 100. výročia RI prostredníctvom realizácie stoviek projektov v prospech obcí, vysádzajú sa pamätné stromy
 - 2005 - prezidentom Českej republiky Václavovi Klausovi a Slovenska Ivanovi Gašparovičovi je udelený titul čestného guvernéra dištriktu 2240
 - pri pamätníku v Lidiciach sú vysadené stromy a umiestnený pamätný kameň českými a nemeckými rotariánmi symbolizujúcimi vzájomné porozumenie a mierovú budúcnosť všetkých národov
 - pobrežia krajín juhovýchodnej Ázie je zničená vlnami tsunami, rotariáni z celého sveta poskytujú pomoc postihnutej oblasti
 - 2006 - na dištriktnej konferencii v Českom Krumlove je prvýkrát udelené vyznamenanie – Cena Tomáša J. Baťu
 - 2006 - 2007 - čestný odznak „Paul Harris Fellow“ odovzdaný Nadáciou Rotary milióntemu nositeľovi

2007 - vznik dlhodobého projektu na podporu rozvoja osobnosti mladých ľudí, ktorý realizuje dištrikt 2240 spolu s veľvyslanectvom USA v Českej republike

Rotariánsky znak

Prvú grafickú podobu rotariánskemu znaku navrhol v roku 1905 rytec Montague Bear. V tej dobe zobrazovalo obyčajné koleso na voze. Počas vývoja Rotary prešiel viacerými obmenami, pričom sa však podstata znaku nezmenila. Súčasná podoba znaku bola schválená v roku 1929.

Znak zobrazuje ozubené koleso, ktoré symbolizuje civilizáciu a pohyb.

Rotariánske heslo

Najdôležitejšie a celosvetovo uznávané je rotariánske heslo: „Service above self“, t.j.: „Služba druhému pred vlastným záujmom“, resp.: „Služba bez ohľadu na seba“.

Cieľ Rotary

„Sú ľudia, ktorí konajú dobré skutky preto, aby boli ocenení – ako by boli na javisku a túžili po tom, aby im ľudia v hľadisku zatlieskali... Rotariáni nepotrebujú mať pred sebou hľadisko, ktorým by merali to, čo majú konať... Jediným divákom, pozorným, ustavičným divákom, ktorý ich sleduje, je ich vlastné svedomie – svedomie je jediné, je najpresnejšia miera ich skutkov. A je to svedomie, ten a neúplatný sudca, ktorý dokáže podávať človeku najväčšiu odmenu, dokáže oceniť ľudské konanie tým najlepším a najlahodnejším spôsobom: tichým vnútorným svetlom... Vedomím o tom, že človek zmenšil územie tmy a bolesti a dokázal rozšíriť územie radosti...“
(Rotariánske myšlienky – Martin Petiška)

Základným cieľom Rotary je ochota pomáhať druhému v každodennom živote.

Všeobecným cieľom Rotary je rozvíjať ideál služby ako základne cennej iniciatívy, obzvlášť podporiť a pestovať:

1. Rozvoj vedomostí o tom, kde je možné poskytnúť službu a pomoc
2. Dodržiavanie vysokých etických zásad v podnikaní a vo všetkých profesiách, rešpektovanie významu všetkých užitočných zamestnaní a vyzdvihnutie profesie každého rotariána ako vhodnej príležitosti poskytnúť službu a pomoc celej spoločnosti
3. Rozvíjanie ideálu služby a pomoci v osobnom živote, v povolání i v zapojení každého člena klubu do života obce
4. Dobrá vôľa, smerujúca k medzinárodnému porozumeniu a mieru prostredníctvom všetkých, ktorých spojuje ideál ochoty ku vzájomnej pomoci a službe

Skúška pomocou štyroch otázok

V roku 1932 formuloval rotarián Herbert J. Taylor štyri otázky, ktoré sú meradlom etickej úrovne svojich aktivít. Tie si rotariáni kladú vo svojom podnikateľskom a profesijnom živote na celom svete a poznáme ich v znení:

1. **„Je to, na načo myslíme, čo hovoríme či konáme, PRAVDA?**
2. **Je to ČESTNÉ voči všetkým, ktorých sa to týka?**
3. **Podporí to PRIATEĽSTVO a vzájomnú DÔVERU?**
4. **Prinesie to PROSPECH všetkým zúčastneným?“²⁰**

Odpoveď na tieto otázky poskytuje rotariánom možnosť si overiť, či sú naše činy a úmysly naozaj prospešné a naplňajú rotariánske zásady. Zásady, ktoré zachovávajú a podporujú rozvoj etických hodnôt na úrovni medziľudských vzťahov.

²⁰ Jedlička, K. S. Rotary Good News 6/2007, s. 5

Dištrikty

Kluby sú zoskupené do 530 rotariánskych dištriktov, pričom každý z nich je riadený guvernérom, ktorý v jeho funkcii pôsobí jeden rotariánsky rok a zvolí si motto tohto roka. Guvernér je predstaviteľom RI v dištrikte. Vedenie dištriktu vrátane asistentov guvernéra a rôznych výborov riadi kluby a pomáha im v ich činnostiach.

Dištrikty sú rozdelené do 6 teritórií, pričom do teritória CEEMA (Continental Europe, Eastern Mediterranean, Africa, kontinentálna Európa, východná časť Stredomoria a Afrika) patrí dištrikt 2240 a dištrikt 1950.

Dištrikt 2240 zahŕňa územie Slovenska a Českej republiky. Dištrikt 2240 bol založený 1. júla 1999. Do tohto dátumu pôsobili slovenské i české kluby v rámci dištriktu 1920 spolu s rakúskymi klubmi. V rámci dištriktu 2240 pôsobí viac ako 50 Rotary klubov, kde pôsobí viac ako 1460 členov. Guvernér rotariánskeho roku 2009 – 2010 je Ing. Bc. František Ryneš a jeho motto roku je: „Rešpekt k pravde, vôľu k činom“.

Dištrikt 1950 bol založený 1. júla 1995, ktorý zahŕňal 21 klubov dištriktu 188 a 17. V dnešnej dobe dištrikt 1950 obsahuje 62 klubov s viac ako 2500 členmi. Guvernérom rotariánskeho roku 2009 – 2010 je Prof. PhDr. Karl Heinemeyer .

Členstvo v Rotary

*„Mnoho spoločenstiev býva založených a zhromažďovaných na základe výhod, aké poskytujú svojim členom, na základe spoločných zisťných záujmov, mocenských záujmov, rotariánske kluby sú spoločnosťami priateľov, ktorí sa stretávajú, pretože ich spája nielen priateľstvo, aké medzi sebou uzatvorili – spája ich priateľstvo s istými postojmi, priateľstvo s určitým uhlom pohľadu, ktorý sa pre nich stal spoločným...
Áno, je to spoločný uhol pohľadu, ktorý spája rotariánov do jednoty.
V priateľstve nejde len o priateľstvo ľudí, ide o priateľstvo postoja.
O zhodný uhol pohľadu.
Uhol pohľadu ktorý pôsobí nenásilne a prosto – a prirodzene zjednocuje.“*
(Rotariánske myšlienky – Martin Petiška)

Všetky Rotary kluby si vyberajú vlastných členov, pričom disponujú výraznou autonómiou v rámci ústavy a stanov Rotary International. Členovia sa stretávajú na pravidelných mítingoch každý týždeň, aby si upevňovali vzájomné priateľstvo a prejednávali aktivity a ciele zamerané na poskytovanie služieb a pomoci.

Členom klubu sa môže stať ten, kto bol k členstvu v klube vyzvaný. Členstvo je založené na princípe zastúpenia jednotlivých podnikateľských činností a odborností tak, aby boli zastúpené všetky rozhodujúce činnosti obce, kde Rotary klub pôsobí.

Klubu predsedá prezident a predstavenstvo Rotary klubu. Sú volení členmi na dobu jedného rotariánskeho roka.

Každý Rotary klub si stanovuje svoje vlastné aktivity zamerané na služby a pomoc, ktoré vychádzajú z miestnych záujmov a potrieb.

Kluby

Rotariáni sú členovia Rotary klubov, ktoré sú súčasťou celosvetového spoločenstva Rotary International. Každý klub si každoročne volí svojich predstaviteľov v rámci ústavy a stanov Rotary.

Rotary kluby sú samostatnými právnymi subjektmi založenými na základe právnych noriem v súlade s jednotlivými zásadami RI, väčšinou vo forme občianskych združení.

Rotary kluby sú zoskupené podľa zemepisných oblastí do rotariánskych dištriktov. Na čele každého dištriktu stojí guvernér, ktorý je volený na 1 rok. V súčasnosti existuje viac ako 500 dištriktov, ktoré sú rozdelené do 6 teritórií.

Rotariáni

Rotariáni – členovia Rotary klubov, sú predstaviteľmi rôznych odborov a profesií, zastúpených v danej obci. Stretávajú sa ako priatelia pravidelne každý týždeň, aby jednali o aktuálnych témach a projektoch, zameraných na pomoc a služby miestneho i medzinárodného dosahu.

Rotariáni pripravujú a uskutočňujú množstvo projektov humanitárneho, vzdelávacieho alebo kultúrneho zamerania, pričom sa usilujú taktiež prostredníctvom výmenných programov o obohatenie života svojich spoluobčanov.

Štyri hlavné rotariánske oblasti služieb a pomoci

Filozofickým pilierom a základňou, na ktorej spočíva činnosť Rotary klubov, sú štyri hlavné oblasti služby a pomoci, vyplývajúce z cieľov Rotary:

1. **Klubová služba** – zameriava sa na posilňovanie priateľstva a na úspešné fungovanie klubu
2. **Profesná služba** – rotariánov navádza k tomu, aby využili svoju odbornosť k službe iným a riadili sa vysokými etickými normami
3. **Služba obci** – realizuje projekty humanitárnej povahy a všetky činnosti orientuje na rozvoj občianskej spoločnosti v oblasti miesta pôsobenia klubu. Medzi podujatia patrí napríklad organizovanie rôznych benefičných akcií ako koncerty, plesy či športové turnaje. Získané peňažné prostriedky sa vkladajú do rôznych jednorazových i dlhodobých verejne prospešných projektov. Pri organizácii rozsiahlych projektov sa často spolupracuje s partnerskými klubmi v zahraničí.
Služba obci zahŕňa rozsiahlu službu mládeži, ktorá sa zameriava na organizáciu krátkodobých letných kempov a jednoročných výmenných pobytov. Túto činnosť vykonávajú jednotlivé kluby v rámci dištriktov. Mladí ľudia, stredoškólači, ktorí majú záujem o dlhodobú výmenu, sú podrobení dôkladnému výberu, ktorí sa realizuje viac ako rok pred vycestovaním. Predstavuje to pomerne neľahký a dlhodobý proces. Pobyt dlhodobého charakteru sa riadia prísnyimi pravidlami a sú realizované výhradne medzi Rotary dištriktmi, ktoré získali certifikáciu ústredia RI. Vysielajúce aj hostiteľské kluby sa zaručujú za seriózný priebeh celej výmeny jednotlivých účastníkov. Väčšinu nákladov spojených s jeho realizáciou hradí Rotary a účastník sa podieľa len čiastočným príspevkom
4. **Medzinárodná služba** – v rámci nej sa realizujú aktivity, ktorých cieľom je rozširovať humanitárny vplyv Rotary na celom svete a napomáhať svetovému porozumeniu a mieru; zahŕňa medzinárodné výmeny v oblastiach vzdelania a kultúry, mládeže, študijných skupín, rodín; poskytuje štipendiá, dotácie a granty na humanitárne účely

1.4.1 Rotary International

Rotary International je najstaršou servisnou klubovou organizáciou zameranou na služby a pomoc na svete.

*„Keď rotarián rozmýšľa o zajtrajšku, býva to zajtrajšok, ktorý nie je súkromný.
Rotariánsky zajtrajšok je zajtrajšok zrastený so zajtrajškami jeho blízkych
– i so zajtrajškami neznámych blízkych.
Zajtrajšok jedného múdreho človeka dokáže rozsvietiť zajtrajšky iným ľuďom.
Zajtrajšok jedného človeka, ktorý dokáže vnímať cudziu úzkosť a cudziu bolesť,
dokáže zasvietiť zhasnutý zajtrajšok iným ľuďom, dokáže otvoriť dvere
do budúcnosti, do ktorej sa im zdalo, že už žiadne dvere nevedú...“
(Rotariánske myšlienky – Martin Petiška)*

Medzi hlavné ciele Rotary International zaradíme:

- podporovanie, posilňovanie, rozvíjanie, rozširovanie a sledovanie myšlienky Rotary po celom svete
- oboznamovanie a propagácia činností Rotary na celosvetovej úrovni
- zabezpečovanie a koordinácia systému medzinárodnej spolupráce a aktivít Rotary
- starostlivosť o súdržnosť všetkých klubov spoločenstva

Správna rada Rotary International

Správnu radu tvorí devätnásť riaditeľov RI, ktorými sú súčasný a budúci prezident RI. Stretáva sa štvrtťorčne za účelom stanovenia hlavných smerov rozvoja Rotary. Každoročne novozvolený prezident RI tradične zvolí svoje motto a ciele svojich aktivít na obdobie svojho funkčného obdobia.

Prezident RI pre rotariánsky rok 2009 – 2010 je John Kenny s mottom: „ Budúcnosť Rotary je v твоjich rukách“.

Rotariánsky rok sa začína vždy 1. júla v roku. Tento dátum je dôležitý z dôvodu zmeny jednotlivých funkcií rotariánov. Menia sa prezidenti, sekretári a tiež výkonné zložky klubov.

Sekretariát Rotary International

Ústredie RI sídli v Evastone, predmestí Chicaga, USA. Sedem oblastných medzinárodných centrál Rotary sídli v Argentíne, Austrálii, Brazílii, Indii, Japonsku, Kórei a Švajčiarsku. Výkonným funkcionárom je generálny tajomník RI, ktorý stojí v čele správneho aparátu a slúži rotariánom na celom svete.

Programy RI

„Ludia rozdeľujú veci na ďaleké a blízke – a potom prekvapene zisťujú, že vzdialenosť a blízkosť sú zameniteľné hodnoty. To, čo je blízko, môže byť veľmi vzdialené a naopak to, čo je zdanlivo vo veľkej diaľke, býva veľmi blízko...

Lahostajnosť činí veci vzdialenými.

Priateľstvo všetko približuje...

Tým, že rotariáni podávajú priateľstvo, podávajú zároveň veľký liek proti vzdialenosti, proti ľahostajnému nezáujmu, ktorý vie malátne prehliadať aj to najpodstatnejšie...

Rotariánsky uhol pohľadu dokáže rušiť diaľku.

To, čo milujeme, nie je nikdy v diaľke, nie je nikdy za obzorom...

Priateľ je stále s nami, aj keby bol v sebe väčšej vzdialenosti.

To je to krásne na Rotary: dokáže meniť navyknuté vzdialenosti, dokáže priblížiť vzdialené, priblížiť ho myslou i srdcom...“

(Rotariánske myšlienky – Martin Petiška)

Programy na poskytovanie služieb a pomoci sú koncipované tak, aby pomohli rotariánom uspokojovať potreby vlastnej obci, ale aj za jej hranice v rámci celého sveta.

Medzi programy patria:

- **Interact kluby** – Rotary kluby riadia a sponzorujú tieto servisné kluby, ktoré sú určené pre mládež vo veku 14 až 18 rokov
- **Rotaract kluby** – Rotary kluby riadia a sponzorujú tieto servisné kluby mladých vo veku 18 až 30 rokov, ktoré sú zamerané na vodcovský a odborný rozvoj svojich členov
- **Obecné zbory aktivistov Rotary** – Rotary kluby organizujú a sponzorujú skupiny nerotariánov, ktorí svojou prácou prispievajú k zlepšeniu života v obci

- Celosvetové záujmové združenia priateľov
- Priateľské výmeny v rámci Rotary
- Dobrovoľníci Rotary
- Rotariánska výmena mládeže
- Semináre RYLA
- Služba svetovému spoločenstvu
- Ponuka príležitosti k službe a pomoci

Nadácia RI

„Nadácia Rotary je cementom, ktorý nás všetkých spojuje v našej snahe o svetový mier a porozumenie.“
(Calum Thomson, Škótsko)

Nadácia Rotary International predstavuje neziskovú organizáciu. Jej poslaním je podpora úsilia rotariánov pri plnení cieľov Rotary. Zameriava sa na vzájomné porozumenie a mier v celom svete prostredníctvom zlepšovania zdravotných podmienok, podpory vzdelania a znižovaním chudoby.

Nadácia Rotary vynakladá každý rok sumu približne 90 mil. dolárov na zahraničné štipendiá, na kultúrne výmenné akcie a na humanitárne programy a projekty, ktoré slúžia ľuďom. Rotary získalo celosvetové uznanie ako najväčší poskytovateľ medzinárodných vzdelávacích štipendií.

Nadácia Rotary získava finančné prostriedky prostredníctvom príspevkov všetkých rotariánov, ktoré smerujú do:

1. Finančnej podpory, ktorá sa orientuje do:

- **Fondu ročných programov Nadácie** – udeľuje odmeny a dotácie za pomoci svojich nadačných programov
- **Stáleho fondu** – dlhodobo udržuje a zaisťuje životaschopnosť Nadácie, iba časť úrokov sa vynakladá na podporu programov
- **Fondu PolioPlus** – program PolioPlus vznikol v roku 1987 a jeho cieľom je poraziť detskú obrnu na celom svete a vďaka dotáciám bola v rozvojových

krajinách očkovaná viac ako miliarda detí; spolupracuje so štátnymi a medzinárodnými zdravotníckymi organizáciami

2. Vzdelávacích programov s dôrazom na:

- **Veľvyslanecké štipendiá** – je medzinárodný program týkajúci sa podpory vysokoškolského štúdia, pričom v zahraničí každoročne študuje približne 800 študentov, ktorí pôsobia ako vyslanci dobrej vôle
- **Rotariánske štipendiá pre udržanie svetového mieru** – sú určené pre jednotlivcov študujúcich dlhodobo pri dosiahnutí akademického titulu „magister“; štúdium prebieha v niektorom z Centier Rotary, ktoré sa špecializujú na udržanie mieru a riešenie konfliktov
- **Štipendiá Rotary na udržanie mieru a riešenie konfliktov** – prislúchajú jedincom krátkodobého štúdia v Centre Rotary na univerzite lokalizovanej v Thajsku
- **Výmeny študijných skupín** – sú organizované medzi jednotlivými dištriktmi pre nerotariánov vo veku 25 – 40 rokov; štvortýždňový program je zameraný kultúrne i odborne za účelom ďalšieho osobného a profesijného rozvoja
- **Dotácie Rotary pre univerzitných učiteľov** – sú cielejšie osobám s vyššími vzdelávacími schopnosťami, pre výučbu v zemiach s nižšími príjmami na akademickej úrovni s praktickým zameraním

3. Programu humanitárnych dotácií smerujúce na:

- **Účelové dotácie** (Matching Grants) – sú nápomocné dištriktom a klubom pri realizácii humanitárnych projektov spoločne so zahraničnými klubmi
- **Zjednodušené dotácie s dištriktnou zodpovednosťou** (District Simplified Grants) – podporujú servisné či humanitárne aktivity, prospešné miestnemu i medzinárodnému dosahu
- **Dotácie dobrovoľníckej služby** (Volunteer Service Grants) – pokrývajú cestovné náklady rotariánov a ich partnerov pri plánovaní projektov alebo pri poskytovaní služby v obci
- **3-H dotácia** (Health – Hunger – Humanity Grants) – pre zdravie, proti hladu, za ľudské životné podmienky, pričom sa financujú svojpomocné projekty dlhodobého charakteru smerujúce k najzákladnejším potrebám ľudstva

2. Prieskumná časť

Praktická časť práce nadväzuje na poznatky obsiahnuté v teoretickej časti. Zakladá sa na prieskume, ktorý bol realizovaný prostredníctvom sprostredkovania dotazníkov vybraným respondentom. Sprostredkovaniu dotazníkov predchádzalo vytvorenie správnych otázok na zostavenie dotazníka, ktorý bude predkladaný respondentom. Následne sa dotazníky predložili respondentom, potom sa zozbierali údaje, roztriedili sa a vyhodnotili.

2.1 Cieľ prieskumu

Hlavný cieľ nášho prieskumu predstavuje zistenie motivačných aspektov, ktoré ovplyvňujú altruistické správanie v spoločenstve Rotary v Českej republike, Slovensku a Nemecku, teda v dištriktoch 2240 a 1950.

Ďalší cieľ prezentujú zistenia súvislostí či vplyvov na altruistické správanie a taktiež rozdielov v pohľadoch na altruizmus v Rotary z hľadiska kultúrnych odlišností.

Úlohou prieskumu je potvrdenie, resp. vyvrátenie hypotéz, ktoré sme si stanovili.

2.2 Hypotézy

Stanovenie hypotéz prebiehalo s dôrazom na súlad s cieľom diplomovej práce, teoretických základov a vlastných skúseností zo života.

Hypotézy sme vypracovali v znení:

- H1: Predpokladáme, že členovia Rotary klubov sa stotožňujú s heslom: „Služba druhému pred vlastným záujmom“ a hlavný motivačný aspekt byť členom Rotary predstavuje ochota pomáhať druhým.
- H2: Predpokladáme, že Rotariáni sú empatickí ľudia a dá sa usudzovať o súvislosti empatie s altruizmom.
- H3: Predpokladáme, že podľa členov Rotary klubu na altruizmus má vplyv prostredie, v ktorom človek žije.

- H4: Predpokladáme, že respondenti sú členmi Rotary klubu z dôvodu: pocit užitočnosti; uspokojenie potreby sebarealizácie; rozvoj vlastných schopností a osobnosti; nové výzvy.
- H5: Predpokladáme, že motiváciu k altruistickému správaniu Rotariánov predstavuje: dobrý pocit; radosť pomáhať druhým; uspokojenie pocitu byť užitočný; šťastie druhého človeka predstavuje pre mňa rovnaký, ak nie väčší pocit šťastia.

2.3 Metodika práce

Zber údajov sme vykonávali dotazníkovou formou. Dotazník (viď Príloha A) bol vytvorený samostatne a zostavený výhradne pre členov Rotary klubov. Dotazník bol určený aj pre respondentov v Nemecku, preto sme ho vyhotovili aj v nemeckom jazyku (viď Príloha B). Dotazník sa skladá z 24 otázok, pričom sme sa rozhodli dodržať anonymitu respondentov. Kládli sme dôraz na triediace znaky podľa pohlavia, veku, veľkosti miesta bydliska a oblasti profesie. Následne sa v dotazníku vyskytovali otvorené i uzavreté otázky, týkajúce sa členstva v Rotary klube, motivácie k altruistickému správaniu, potom vzťahov, vplyvov a súvislostí altruizmu s ďalšími aspektmi.

2.4 Prieskumná vzorka

Prieskumnú vzorku tvorili vybraní členovia Rotary klubov Českej republiky a Slovenska, ktoré tvoria spoločný dištrikt 2240 a Nemecka, v dištrikte 1950.

V dištrikte 2240 bol dotazník distribuovaný predovšetkým prezidentom jednotlivých klubov, vo vybraných kluboch všetkým aktívnym členom. Dotazník bol zasielaný respondentom elektronickou formou prostredníctvom e-mailu. Dotazník bol odoslaný do 231 e-mailových schránok. Z 214 úspešne doručených dotazníkov sa vrátilo 67 odpovedí s vyplnenými dotazníkmi, pričom sa 1 dotazník nedal vyhodnotiť a 17 dotazníkov nebolo doručených. Z množstva 67 vyplnených dotazníkov tvorí 34 rotariánov zo Slovenska a 32 rotariánov z Českej republiky. 66 dotazníkov vyjadruje, že zo 100% oslovených respondentov sa k danej problematike vyjadrilo 30,84% respondentov.

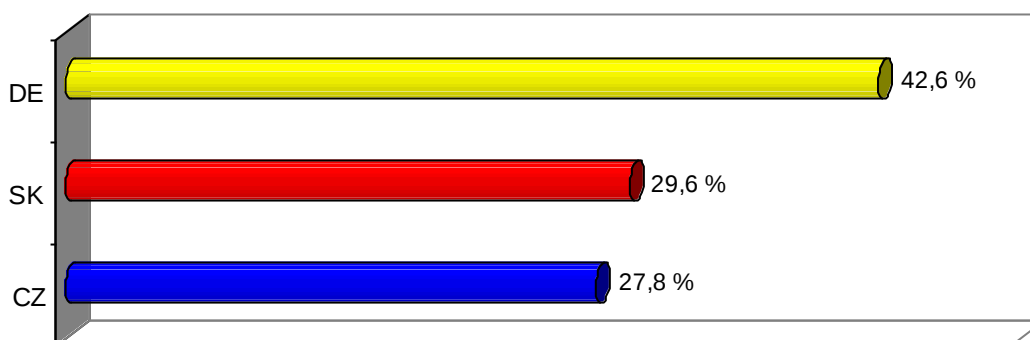
V dištrikte 1950 bol dotazník distribuovaný sprostredkované s pomocou člena Rotary klubu v Nemecku. Dotazník bol zaslaný elektronickou formou rotariánovi, ktorý ho sprostredkoval rotariánom v Nemecku. Následne sa nám vyplnený dotazník vracal prostredníctvom e-mailu a tiež v tlačenej forme poštou. Spolu nám bolo doručených 49 vyplnených dotazníkov.

Zo spomínaných dištriktov nám prišlo spolu 115 vyplnených dotazníkov, ktoré tvoria podstatu pre tvorbu našej praktickej časti.

Respondentov sme roztriedili podľa niektorých triediacich prvkov, ktoré objasňujeme v nastávajúcich grafoch.

Základné rozdelenie predstavuje graf č. 1, ktorý pojednáva o krajine bydliska respondentov.

Graf č. 1: Znázornenie rozdelenia respondentov podľa krajiny

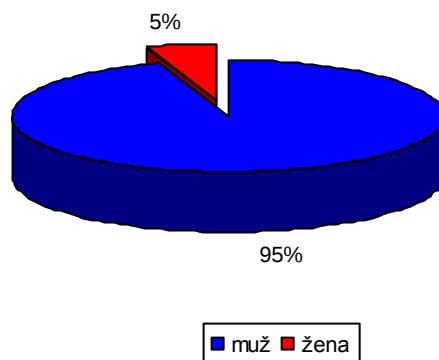

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu vyplýva, že najväčšiu skupinu, ktorá sa zúčastnila prieskumu, tvoria respondenti z Nemecka. Následne sú to respondenti zo Slovenska a nakoniec z Českej republiky, pričom tieto dve skupiny delí v počte len veľmi malý rozdiel.

Ďalšie rozdelenie účastníkov prieskumu je s ohľadom na pohlavie, o ktorom vypovedá graf č. 2.

Graf č. 2: Zobrazenie rozdelenia rotariánov podľa pohlavia

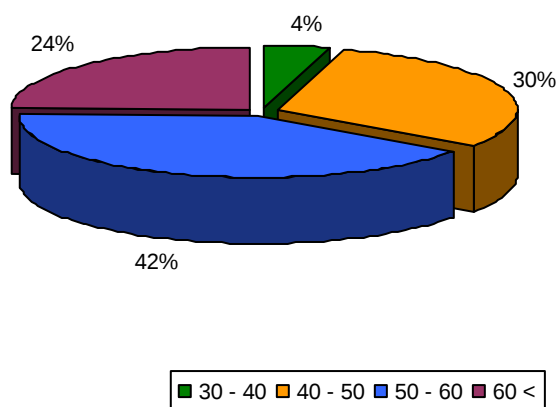
Zdroj: vlastné spracovanie

Graf zobrazuje súhrnné zastúpenie respondentov mužského a ženského pohlavia zo všetkých krajín. Môžeme vidieť väčšinovú prevahu respondentov mužského pohlavia, v množstve 95% a 5% predstavuje ženské pohlavie.

V spoločenstve Rotary v celosvetovom meradle je viac mužov rotariánov ako žien. O nízkom zastúpení žien môžeme hovoriť z dôvodu historického vývoja spoločenstva. Ženy sa mohli stať členkami Rotary klubov až od roku 1989.

Prieskumná vzorka bola rozdelená podľa veku do štyroch vekových kategórií. Zastúpenie jednotlivých kategórií zobrazuje graf č. 3.

Graf č. 3: Rozdelenie respondentov podľa vekových kategórií

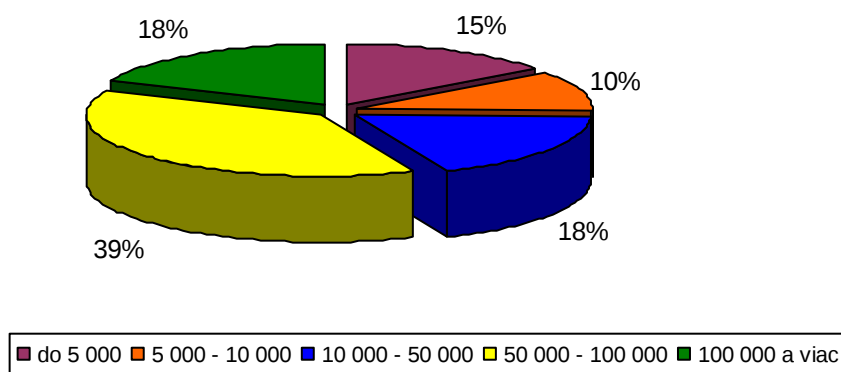
Zdroj: vlastné spracovanie

Zo súhrnného grafického znázornenia hovoríme o najväčšom 42 percentnom zastúpení respondentov vo veku od 50 do 60 rokov, následne je to 30 percentné zloženie vekovej skupiny vo veku 40 až 50 rokov, 24 percent tvorí vek 60 a viac a napokon 4 percentá tvorí skupina respondentov vo veku 30 až 40 rokov.

O nižšej účasti rotariánov v mladšom veku môžeme usudzovať z dôvodu vekovej hranice členstva. Človek sa môže stať rotariánom najskôr vo veku 30 rokov.

Nasledujúci graf č. 4 rozdeľuje respondentov z hľadiska počtu obyvateľov v mieste bydliska.

Graf č. 4: Štruktúra respondentov podľa počtu obyvateľov v mieste bydliska

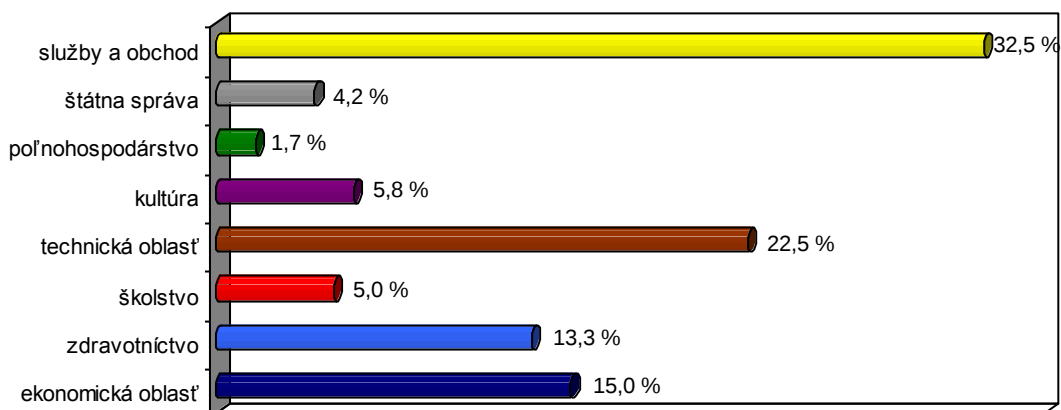

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu vyplýva, že najväčšiu 39 percentnú skupinu tvoria respondenti z miesta bydliska s počtom obyvateľov 50 000 až 100 000, potom nasledujú skupiny 10 000 až 50 000 a 100 000 a viac obyvateľov v 18 percentnom zastúpení, 15 % do 5000 obyvateľov a nakoniec 10 % s počtom 5000 až 10 000 obyvateľov.

Ďalšiu triediacu skupinu tvorí delenie podľa oblasti profesie opýtaných rotariánov, ktorú vyobrazuje graf č. 5.

Graf č. 5: Rozdelenie respondentov podľa oblasti profesie

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu sa dozvedáme oblasti profesií jednotlivých opýtaných a to nasledovných: 32,5 % tvorí skupina služby a obchod, 22,5 % rotariánov pôsobí v technickej oblasti, 15% predstavuje ekonomická oblasť, 13,3 % pracuje v zdravotníctve, 5,8 % prezentuje kultúra, 5 % zobrazuje oblasť školstva, 4,2 % stvára štátnu správu a napokon 1,7 % pôsobí v poľnohospodárskom odvetví.

2.5 Spracovanie a interpretácia výsledkov

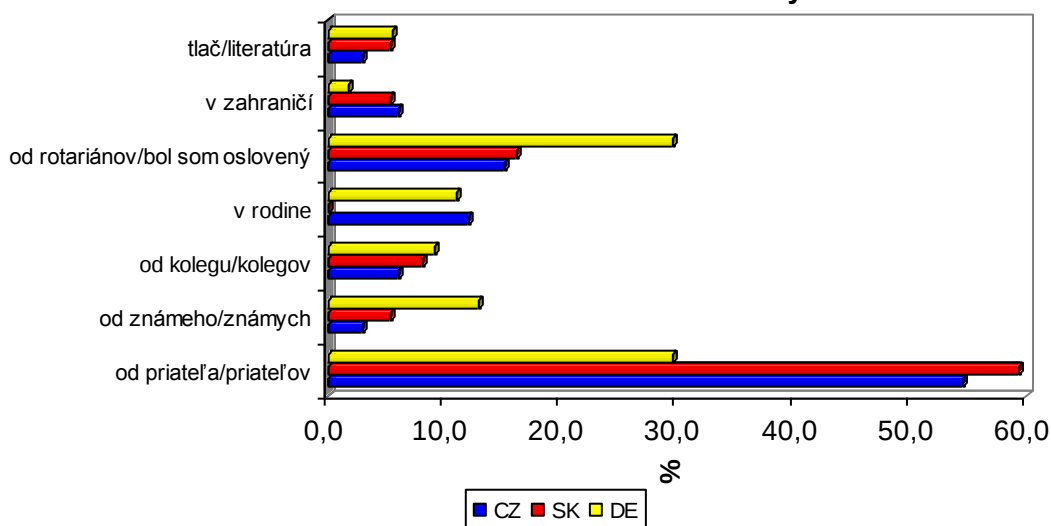
Nasledujúcu časť venujeme vyhodnoteniu dotazníkov, kde interpretujeme výsledky jednotlivých otázok prostredníctvom grafického zobrazenia v percentuálnom vyjadrení.

Vyhodnotenie otázky č. 5:

Ako ste sa dozvedeli o Rotary?

Výsledky otázky vyjadruje graf č. 6 a graf č. 7.

Graf č. 6: Ako ste sa dozvedeli o Rotary?

Zdroj: vlastné spracovanie

V grafe si môžeme všimnúť rozdiely v odpovediach jednotlivých krajín. Na Slovensku a v Českej republike sa v nad 50 percentnej prevahe respondenti dozvedeli o Rotary od priateľov, v Nemecku sú odpovede na hranici 30% a smerujú k priateľom a rotariánom, resp. oslovený rotariánom. Na Slovensku majú názory klesajúcu tendenciu v poradí: 16,2 % od rotariánov/bol som oslovený; 8,1 % od kolegu/kolegov; 5,4 % od známeho/známych, v zahraničí, tlač/literatúra. V Českej republike sa vyvíjajú odpovede nasledovne: 15,2 % od rotariánov/bol som oslovený; 12,1 % v rodine; 6,1 % od kolegu/kolegov, v zahraničí; 3 % od známeho/známych, tlač/literatúra. V Nemecku sa rotariáni vyjadrili v poradí: 13 % od známeho/známych; 11,1 % v rodine; 9,3 % od kolegu/kolegov; 5,6 % tlač/literatúra; 1,9 % v zahraničí.

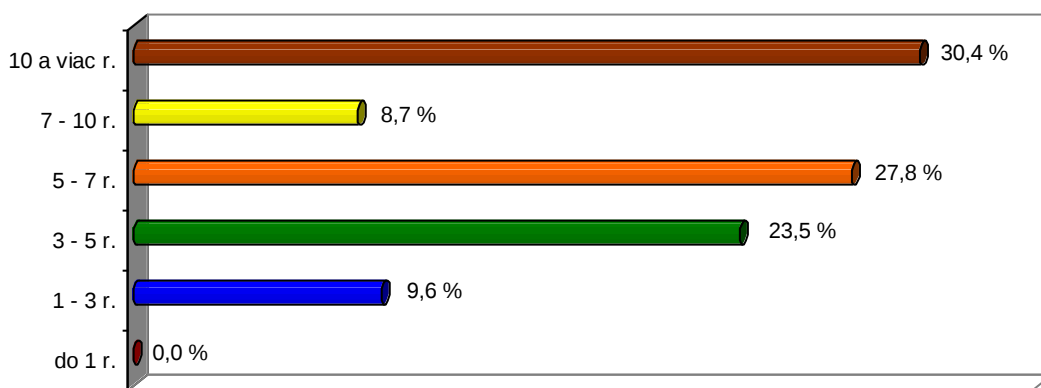
Súhrnný názor rotariánov na otázku č. 5 nám ukazuje graf č. 7 (viď Príloha C). Graf odzrkadľuje výpovede respondentov v percentuálnom vyjadrení v zostupnom poradí nasledovne: 45,2 % od priateľa/priateľov; 21,8 % od rotariánov/bol som oslovený; 8,1 % v rodine, od kolegu/kolegov, od známeho/známych; 4,8 % tlač/literatúra; 4 % v zahraničí.

Vyhodnotenie otázky č. 6:

Ako dlho pôsobíte v Rotary klube?

Rezultáty dĺžky pôsobenia v Rotary klube prezentuje graf č. 8.

Graf č. 8: Dĺžka pôsobenia respondentov v Rotary klube

Zdroj: vlastné spracovanie

Grafické zobrazenie nám odhaľuje dĺžku pôsobenia rotariánov v Rotary kluboch vo všetkých pojednávaných krajinách. Všetci oslovení rotariáni pôsobia v Rotary dlhšie ako 1 rok, pričom 30,4% predstavuje skupina respondentov, ktorí pôsobia v Rotary klube 10 a viac rokov, 27,8 % je členom 5 až 7 rokov, 23,5 % je činných 3 až 5 rokov, 9,6 % je rotariánom 1 až 3 roky, 8,7 % respondentov vyjadrilo svoju pôsobnosť v klube 7 až 10 rokov.

Vyhodnotenie otázky č. 7:

Prečo ste sa stali členom Rotary klubu?

Stvárnenie výsledkov na otázku zachytáva graf č. 9 a graf č. 10.

Otázka neposkytovala možnosti odpovedí, bola otvorená. Respondenti uvádzali svoje osobné dôvody vstupu do Rotary klubu. Graf č. 9 (viď Príloha D) nám približuje uvedené názory rotariánov v rozdelení podľa krajín. Môžeme si všimnúť stanoviská, ktoré sa výrazne líšia. Respondenti z Nemecka uvádzajú nasledovných päť hlavných dôvodov vstupu do Rotary: spoločenstvo ľudí v Rotary, služba spoločnosti, ciele Rotary, činnosti Rotary a mať/získať priateľov podobného zmýšľania. V Českej republike sa na prvých päť pozícií dostávajú: myšlienky/idea Rotary, spoločenstvo ľudí v Rotary, slušní/kvalitní ľudia v Rotary, pomoc druhým/potrebným a mať/získať priateľov podobného zmýšľania. Medzi päť najčastejších slovenských odpovedí zaraďujeme: myšlienky/idea Rotary, pomoc druhým/potrebným, poslanie Rotary, mať/získať priateľov podobného zmýšľania a spoločenstvo ľudí v Rotary.

Z uvedených odpovedí môžeme konštatovať, že rotariánov z rozdielnych krajín motivuje k vstupu do Rotary odlišný rebríček hodnôt, resp. poradie dôvodov sa mení s krajinou bydliska respondentov.

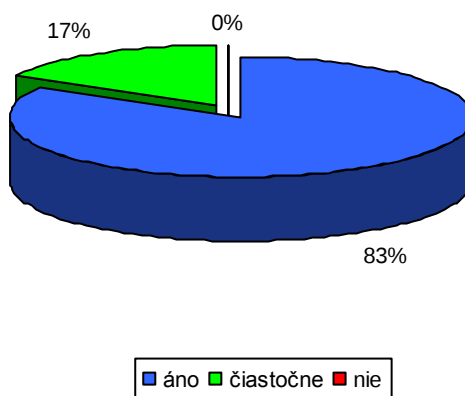
Graf č. 10 (viď Príloha E) demonštruje percentuálne vyjadrenie názorov zo všetkých krajín spolu. Zo spomenutých dôvodov vstupu do Rotary klubu uvádzame v zostupnom poradí desať najčastejších odpovedí: myšlienky/idea Rotary, spoločenstvo ľudí v Rotary, pomoc druhým/potrebným, mať/získať priateľov podobného zmýšľania, služba spoločnosti, ciele Rotary, činnosti Rotary, slušní/kvalitní ľudia v Rotary, poslanie Rotary, filozofia Rotary.

Vyhodnotenie otázky č. 8:

Stotožňujete sa s rotariánskym heslom: „Service above self“?

Otázku zaoberajúcu sa rotariánskym heslom vyhodnocuje graf č. 11.

Graf č. 11: Stotožňujete sa s rotariánskym heslom: "Service above self ?"

Zdroj: vlastné spracovanie

Súhrnný graf názorov zo všetkých krajín nám jednoznačne potvrdzuje kladnú odpoveď. 83 % respondentov sa zreteľne stotožňuje s rotariánskym heslom. 17 % opýtaných vyjadrilo čiastočný súhlas, pričom nesúhlas nevyjadril žiadny rotarián.

Vyhodnotenie otázky č. 9:

Čo Vás motivuje byť Rotariánom?

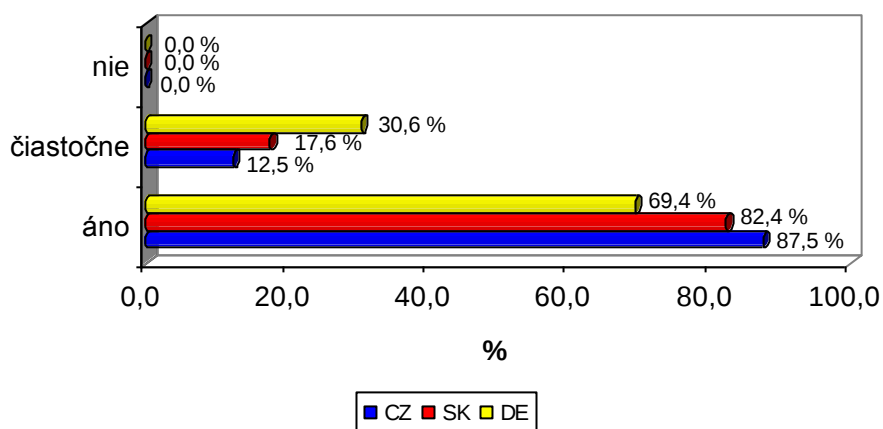
Graf č. 12 (viď Príloha F) zobrazuje názory opýtaných na otvorenú otázku týkajúcu sa motivačných aspektov byť rotariánom. Môžeme vidieť odpovede podľa jednotlivých krajín, ktoré sa vo vyjadrení troch najdôležitejších motivátorov zhodujú. Najviac respondentov vyjadrilo ako motiváciu „pomáhať druhým“, druhú pozíciu obsadilo „spoločenstvo Rotary/ľudí v klube“, hranicu 10 % prekročila odpoveď „priateľstvo“. Medzi ďalšie motivačné aspekty rotariáni uviedli nasledovné názory vo väčšinovej miere: činnosti klubu; ciele Rotary; zmysluplnosť konania; nové/sociálne projekty; kontakty/spoznávanie nových ľudí/kultúr; služba spoločnosti; užitočnosť; ušľachtilosť/hodnoty Rotary.

Vyhodnotenie otázky č. 10:

Považujete sa za empatického (schopného vcítiť sa do druhého človeka) človeka?

Vyplyvajúce závery otázky týkajúcej sa empatie znázorňuje graf č. 13.

Graf č. 13: Považujete sa za empatického (schopného vcítiť sa do druhého človeka) človeka?

Zdroj: vlastné spracovanie

Vo všeobecnosti odpovede na danú problematiku sa zhodujú, pričom najvyšší rozsah empatie vyslovili českí rotariáni, v miere 87,5 %, následne slovenskí rotariáni vo výške 82,4 % a napokon nemeckí rotariáni v množstve 69,4 %. Za čiastočne empatických sa celkovo vyjadrilo 22 % respondentov. Žiadny rotarián sa nepovažuje za človeka, ktorý nie je schopný vcítiť sa do druhého človeka.

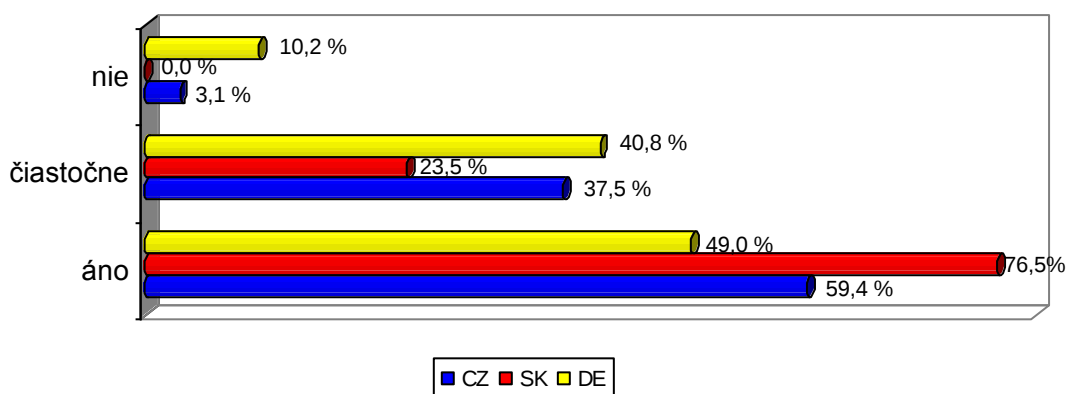
Z výsledku tohto grafu môžeme uvažovať o súvislosti empatie s altruizmom.

Vyhodnotenie otázky č. 11:

Myslíte si, že empatia a altruizmus (ochota nezištnej pomoci) spolu súvisia?

Otázku zaoberajúcu sa súvislosťou empatie a altruizmu vyobrazuje graf č. 14 v rozdelení v závislosti od krajiny bydliska respondentov a súhrnné výsledky opisuje graf č. 15.

Graf č. 14: Myslíte si, že empatia a altruizmus (ochota nezištnej pomoci) spolu súvisia?

Zdroj: vlastné spracovanie

Grafické zobrazenie objasňuje rozdiely v názoroch na súvis spomínaných pojmov. 76,5 % Slovákov, 59,4 % Čechov a 49 % Nemcov prejavilo jednoznačný súhlas so súvislosťou. Čiastočný súvis uviedlo 23,5 % Slovákov, 37,5 % Čechov a 40,8 % Nemcov. Názor, že empatia a altruizmus spolu nemajú súvis vypovedalo 0 % Slovákov, 3,1 % Čechov a 10,2 % Nemcov.

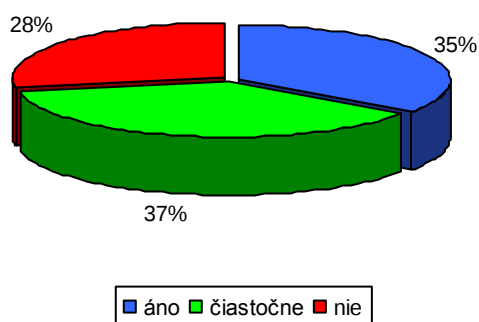
Keď sa na odpovede respondentov pozrieme globálne, tak výslovný súvis empatie a altruizmu vyslovilo 60 % respondentov, čiastočný súvis deklaruje 35 % opýtaných a 5 % popiera súvislosť daných pojmov. Tieto skutočnosti nám vysvetľuje súhrnný graf č. 15 (viď Príloha G).

Vyhodnotenie otázky č. 12:

Myslíte si, že altruizmus môže mať súvislosť s Vašou profesiou?

Súhrnné výsledky súvislosti altruizmu a profesie opisuje graf č. 16, výsledky jednotlivých krajín objasňuje graf č. 17.

Graf č. 16: Myslíte si, že altruizmus môže mať súvislosť s Vašou profesiou?

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu môžeme vyčítať veľkú rozdielnosť v názoroch na súvis altruizmu s profesiou. Každá odpoveď má podobné zastúpenie množstva odpovedí. Najviac názorov smeruje k čiastočnému súvisu danej problematiky vo výške 37 %. Ďalej nasleduje úplné stotožnenie so súvisom v množstve 35 %, 28 % vyjadruje nesúhlas s danou súvislosťou.

V grafe č. 17 (viď Príloha H) môžeme spozorovať rozdiely v náhľadoch na problematiku z hľadiska krajiny pôvodu. Radi by sme zdôraznili rozdiely v najpočetnejšej skupine z možností odpovedí. Nemeckí rotariáni v množstve 38,8 % nevidia žiadny súvis altruizmu a profesie, 48,5 % slovenských rotariánov vyjadrilo čiastočný súvis a 43,8 % českých rotariánov vyslovilo plný súhlas so súvislosťou.

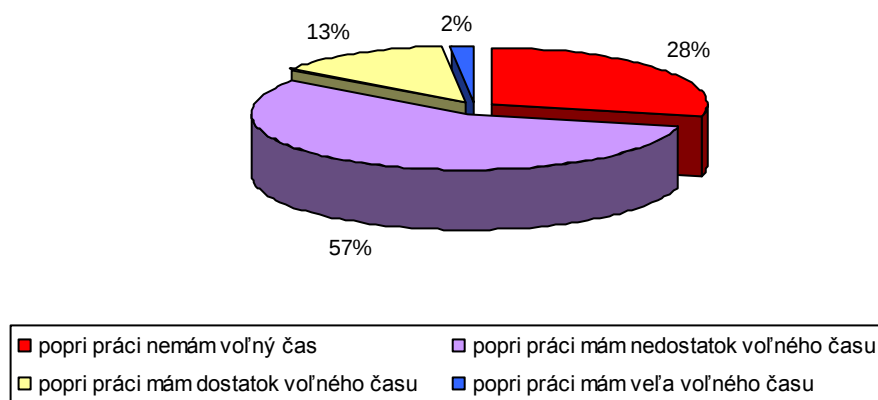
K otázke č. 12 patrila podotázka, ktorá pri kladnom názore respondenta vyžaduje odôvodnenie daného zmýšľania. Väčšina odpovedí smeruje k povahe povolania, resp. súvisí s druhom profesie, či jednoducho vyplýva zo zamestnania. Taktiež sa vyskytol názor, že nie je nutný súvis s profesiou, ale altruizmus súvisí priamo s človekom.

Vyhodnotenie otázky č. 13:

V akej miere sa považujete za vyťaženeného človeka?

Rezultáty odpovedí ohľadom vyťaženia respondentov nám všeobecné postoje opisuje graf č. 18 a v rozdelení podľa krajín graf č. 19.

Graf č. 18: V akej miere sa považujete za pracovne vyťaženeného človeka?

Zdroj: vlastné spracovanie

Na súhrnnom grafe sa dá spozorovať 57 % výrazne prevažná odpoveď, ktorá vypovedá o nedostatku voľného času popri práci. Nasleduje vyjadrenie vo výške 28 %, ktorá vypovedá, že respondent popri práci nemá voľný čas, 13 % hovorí o dostatku voľného času popri práci a len 2 % rotariánov prejavilo veľké množstvo voľného času popri práci.

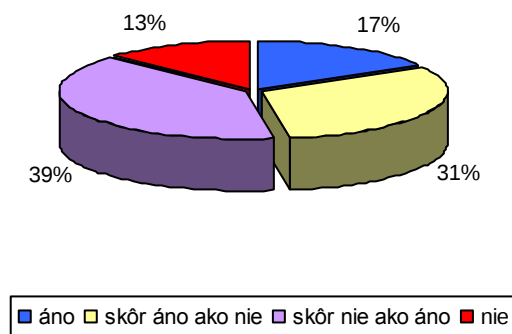
Graf č. 19 (viď Príloha CH) zachytáva výrazné odlišnosti medzi výpoveďami opýtaných podľa krajiny bydliska. Výraznú kultúrnu odlišnosť pozorujeme vo vyslovení nemeckých respondentov, kde až 53,2 % opýtaných hovorí, že popri práci nemajú žiadny voľný čas. 74,3 % slovenských a 61,3 % českých rotariánov hovorí o nedostatku voľného času popri práci. O veľkom množstve voľného času popri práci sa vyjadrili len českí respondenti v hodnote 6,5 %.

Vyhodnotenie otázky č. 14:

Ked' si predstavíte, že nie ste Rotariánom, myslíte si, že by ste venovali toľko času nezištnej pomoci, ako keď ním ste?

Výsledky na otázku zaoberajúcu sa nezištnej pomoci vyobrazuje graf č. 20.

Graf č. 20: Ked' si predstavíte, že nie ste Rotariánom, myslíte si, že by ste venovali toľko času nezištnej pomoci, ako keď ním ste?

Zdroj: vlastné spracovanie

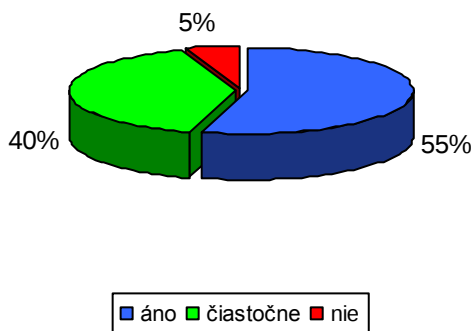
Na objasnenie danej problematiky uvádzame len súhrnný graf, pretože v odpovediach respondentov s ohľadom na krajinu pôvodu sa výrazne nelíšia. Respondenti sa v najpočetnejšej miere 39 % vyjadrili, že by skôr nevenovali toľko času nezištnej pomoci, ak by neboli členmi Rotary klubu. 31 % respondentov by skôr venovalo čas altruistickému správaniu, 17 % by jednoznačne venovali taký istý čas nezištnosti, ako v Rotary a 13 % by sa takejto pomoci vôbec nevenovalo.

Vyhodnotenie otázky č. 15:

Myslíte si, že na altruizmus má vplyv prostredie, v ktorom človek žije?

Výsledky na otázku nám vyobrazuje graf č. 21 a graf č. 22.

Graf č. 21: Myslíte si, že na altruizmus má vplyv prostredie, v ktorom človek žije?

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu súhrnných výpovedí vyplýva, že 55 % respondentov vyjadrilo úplný súhlas s vplyvom prostredia na altruizmus, 40 % hovorí o čiastočnom súhlase a 5 % rotariánov úplne nesúhlasí s vplyvom prostredia na nezištnú pomoc.

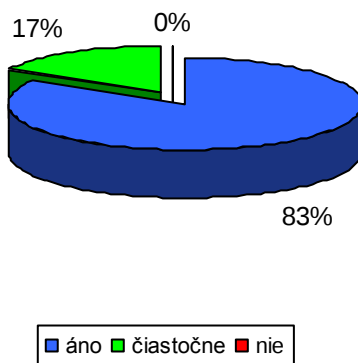
Na grafe č. 22 (viď Príloha I) môžeme spozorovať odlišnosti v názoroch respondentov. Najväčšie množstvo kladných odpovedí v hodnote 65,3 % prejavili nemeckí respondenti, najviac vyslovení čiastočného súhlasu vypovedajú českí respondenti v množstve 54,8 % a najviac záporných názorov v počte 8,8 % vyslovili slovenskí respondenti.

Vyhodnotenie otázky č. 16:

Myslíte si, že vplýva na ochotu nezištnej pomoci výchova?

Vplyv výchovy na altruistické správanie znázorňuje graf č. 23 a graf č. 24.

Graf č. 23: Myslíte si, že vplýva na ochotu nezištnej pomoci výchova?

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf vo všeobecnej rovine vyjadruje 83 % súhlas s vplyvom výchovy na ochotu nezištnej pomoci, 17 % vyslovuje čiastočný vplyv a žiadny respondent nedospel k záveru, že výchova nevplýva na altruizmus.

Z pohľadu náhľadov respondentov rozdelených podľa krajiny bydliska sa nám črtajú kultúrne rozdiely. Z grafu č. 24 (viď Príloha J) je zrejmé, že 89,8 % Nemcov, 85,3 % Slovákov a 71 % Čechov hovorí jednoznačne o vplyve výchovy. Čiastočný vplyv v najväčšej miere prezentujú názory Čechov v hodnote 29 %. 14,7 % Slovákov a 10,2 % Nemcov vyslovuje tiež čiastočný vplyv výchovy. Úplne zhodné presvedčenie predstavujú názory všetkých rotariánov bez ohľadu na kultúru a to v podobe vyjadrenia jednoznačnej nesúvislosti spomínaných pojmov.

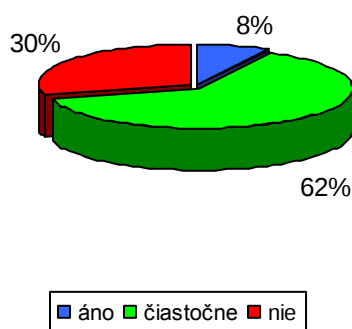
Z názorov na položenú otázku je možné konštatovať, že výchova má vplyv na altruistické správanie.

Vyhodnotenie otázky č. 17:

Myslíte si, že s altruistickým správaním sa človek už narodí, respektíve je to vrodená vlastnosť?

Mienku respondentov na otázku týkajúcu sa altruizmu ako vrodenej vlastnosti zachytáva graf č. 25.

Graf č. 25: Myslíte si, že s altruistickým správaním sa človek už narodí, respektíve je to vrodená vlastnosť?

Zdroj: vlastné spracovanie

Výpovede rotariánov vo všeobecnosti tlmočia vo výške 62 % čiastočný súhlas s altruizmom ako vrodenu vlastnosťou, 30 % nesúhlasí a 8 % súhlasí s altruizmom ako vrodenu vlastnosťou.

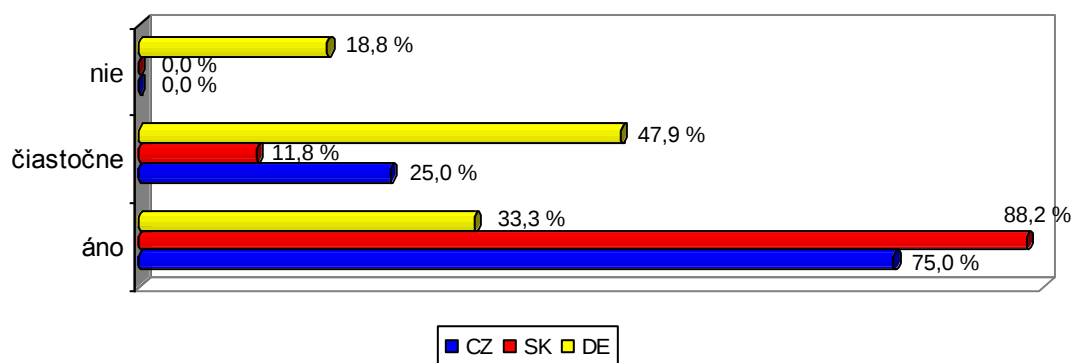
Z výsledku môžeme tvrdiť, že altruizmus nepredstavuje vrodenu vlastnosť, respektíve, že človek sa s altruizmom nerodí. Dá sa usudzovať o čiastočnom súvisе daných pojmov.

Vyhodnotenie otázky č. 18:

Považujete sa za pozitívneho, šťastného človeka?

Výsledky odpovedí zachytáva graf č. 26 a graf č. 27.

Graf č. 26: Považujete sa za pozitívneho, šťastného človeka?

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu možno opísať zaujímavé kultúrne rozdiely. Za najviac šťastných a pozitívnych ľudí sa považujú Slováci, v miere 88,2 %. 75 % českých respondentov sa považuje za šťastných ľudí a výrazný pokles predstavuje názor nemeckých respondentov, ktorí sa pokladajú v hodnote 33 % za pozitívnych, či šťastných ľudí. 47,9 % nemeckých, 25 % českých a 11,8 % slovenských rotariánov uviedlo čiastočný pocit pozitívnosti a šťastia. Dôležitú odlišnosť medzi kultúrami pozorujeme v negatívnych názoroch na pozitívnosť a šťastie. Až 18,8 % respondentov z Nemecka uviedlo, že sa nepovažujú za pozitívnych a šťastných ľudí. Slovenskí a českí respondenti sa vôbec nepokladajú za nešťastných, či negativistických ľudí.

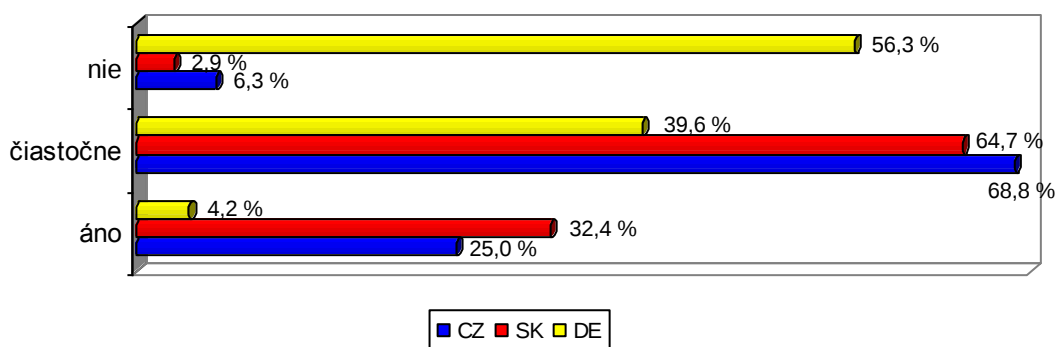
V globálnom pohľade nám graf č. 27 (viď Príloha K) zobrazuje všeobecnú mienku na pozitívny pocit a šťastie. 61 % respondentov sa celkovo považuje za pozitívnych, šťastných ľudí, 31 % hovorí o čiastočnom názore na šťastie, a 8 % rotariánov sa nepovažuje za pozitívnych, šťastných ľudí.

Vyhodnotenie otázky č. 19:

Považujete sa za šťastného človeka aj vďaka Rotary?

Od súvislosti medzi Rotary a pocitom šťastia v živote sa odvíja graf č. 28 a graf č. 29.

Graf č. 28: Považujete sa za šťastného človeka aj vďaka Rotary?

Zdroj: vlastné spracovanie

Z grafu možno vyčítať zaujímavý pohľad na problematiku. Opäť sa naskytuje výrazný rozdiel v odpovediach s dôrazom na kultúru. Pravdivosť stanoviska usudzujúc o pocite šťastia spojeného s Rotary vyjadrilo 32,4 % Slovákov, 25 % Čechov a len 4,2 % Nemcov. Čiastočný vplyv Rotary na šťastie človeka vyjadrilo 68,8 % rotariánov z Českej republiky, 64,7 % zo Slovenska a 39,6 % z Nemecka. Veľmi výraznú rozdielnosť vidíme na postoji nemeckých rotariánov. Nepravdivosť tvrdenia o pocite šťastia spojeného s Rotary je prezentovaná hladinou 56,3 % odpovedí. Len 6,3 % českých a 2,9 % slovenských odpovedí taktiež vypovedá o danej nesúvislosti.

Na záver zdôrazňujeme skutočnosť, že podobne ako v otázke č. 18 sa spodobujú, sú príbuzné názory českých a slovenských rotariánov. Úplne odlišný pohľad prejavili nemeckí rotariáni.

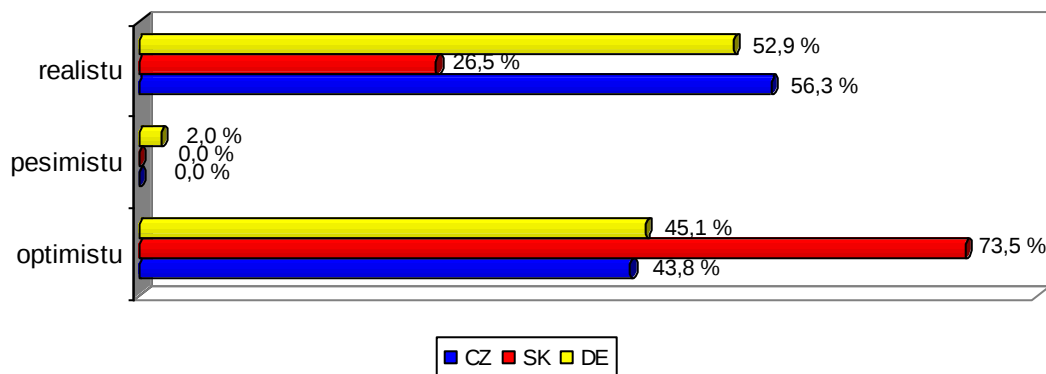
Všeobecný úsudok rotariánov na mieru spojitosti Rotary a pocit šťastia zachytáva graf č. 29 (viď Príloha L). Súhrnný graf vo veľkej miere ovplyvňuje rozdielnosť postojov nemeckých respondentov. Globálne tlmočíme úplnú závislosť šťastia človeka a Rotary vo výške 18 %, čiastočnú závislosť vo výške 56 % a plnú nezávislosť daných veličín vo výške 26 %.

Vyhodnotenie otázky č. 20:

Považujete sa za:

Otázku zaoberajúcu sa optimistickým, realistickým či pesimistickým stanoviskom k životu vykresľuje graf č. 30 a graf č. 31.

Graf č. 30: Považujete sa za:

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf vypovedá o podobnosti mienky nemeckej a českej kultúry. Výrazná prevaha postoja slovenských rotariánov stvára optimistické zmýšľanie v hodnote 73,5 %. 45,1 % nemeckých a 43,8 % českých rotariánov sa považuje za optimistu. Realistické zmýšľanie prejavuje 56,3 % českých, 52,9 % nemeckých a 26,5 % slovenských rotariánov. Pesimistický postoj k životu slovenských a českých respondentov je vylúčený, nepotvrdil sa ani v jednej odpovedi. 2 % nemeckých respondentov sa považuje za pesimistov.

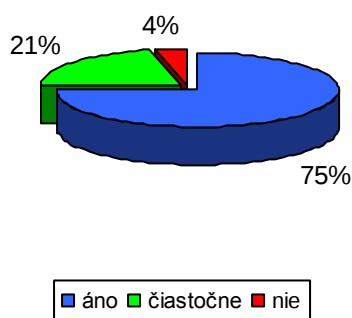
Stanovisko rotariánov ako celku opisuje graf č. 31 (viď Príloha M). 53 % rotariánov sa považuje za optimistov, 46 % vypovedá o realistickom presvedčení a 1 % vyslovuje pesimistický pohľad na život.

Vyhodnotenie otázky č. 21:

Myslíte si, že Vy ako Rotarián máte viac možností pomáhať ľuďom/spoločnosti?

Závislosť členstva v Rotary klube a možnosti pomáhať ľuďom či spoločnosti sa nám potvrdí, resp. vyvráti v grafe č. 32 a grafe č. 33.

Graf č. 32: Myslíte si, že Vy ako Rotarián máte viac možností pomáhať ľuďom/spoločnosti?

Zdroj: vlastné spracovanie

Názor, že člen Rotary klubu má viac možností pomáhať ľuďom a spoločnosti v plnej miere podporilo 75 % rotariánov. 21 % respondentov prejavilo čiastočný súhlas so stanoviskom, ktoré usudzuje o väčšej miere možnosti pomáhať iným prostredníctvom Rotary. 4 % rotariánov si myslí, že by v rovnakej miere pomáhali spoločnosti, keby neboli rotariánmi. Neusudzujú teda o súvislosti členstva v Rotary s väčšími možnosťami pomáhať druhým.

Graf č. 33 (viď Príloha N) demonštruje úsudok, ktorý rozlišuje odpovede z hľadiska jednotlivých kultúr. Až 81,3 % nemeckých rotariánov je presvedčených o väčších možnostiach poskytovať pomoc ľuďom a spoločnosti, ak sú členmi spoločenstva Rotary. Rovnaké stanovisko vyjadrilo 78,8 % slovenských a 62,5 % českých rotariánov. Čiastočne potvrdzujúce stanovisko k pojednávanému výroku vyjadruje 28,1 % českých, 21,2 % slovenských a 16,7 % nemeckých rotariánov. Pravdivosť vysloveného tvrdenie plne vyvrátilo 9,4 % českých a 2,1 % nemeckých rotariánov, pričom pri slovenských rotariánoch sa tvrdenie nevyvrátilo ani v jednej odpovedi.

Vyhodnotenie otázky č. 22:

Čo Vám dáva/poskytuje členstvo v Rotary klube?

Výsledky, ktoré pojednávajú o spoločenstve Rotary a hodnotách, ktoré Rotary poskytuje svojim členom vypovedá graf č. 34 a graf č. 35.

Graf č. 34 (viď Príloha O) vystihuje hodnoty, ktoré dáva Rotary svojim členom s dôrazom na kultúru. Je zaujímavá zhoda všetkých troch kultúr, pričom v rebríčku hodnôt sa na prvých štyroch pozíciách umiestnili rovnaké názory. Úplná zhodnosť hodnotového rebríčka sa prejavila u rotariánov v dištrikte 2240 a to nasledovne v zostupnom poradí: pocit užitočnosti, nové výzvy, duchovný rast a možnosť prejať svoje schopnosti. V nemeckých odpovediach sa vyskytujú rovnaké hodnoty avšak v poradí: pocit užitočnosti, duchovný rast, možnosť prejať svoje schopnosti, nové výzvy.

Graf č. 35 (viď Príloha P) zobrazuje percentuálne vyjadrenie rebríčka hodnôt v globálnom rozmere. Z možností, ktoré poskytoval dotazník respondentom, boli vybrané hodnoty v nasledovnom poradí: 26,6 % pocit užitočnosti, 16,3 % duchovný rast, 14,7 % nové výzvy, 13,9 % možnosť prejať svoje schopnosti, 7,3 % rozvoj vlastných schopností a osobnosti, 6,3 % uspokojenie potreby sebarealizácie, 4,6 % uznanie, 3 % zviditeľnenie sa, 1,9 % profesionálny rast a 0,3 % úspech.

V dotazníku bolo možné uviesť svoje osobné názory, ktoré respondenti považujú za podstatné, teda boli mimo rámec možností v dotazníku. Do tejto kategórie zaradili rotariáni nasledovné hodnoty, ktoré uvádzame v zostupnom poradí: priateľstvo; spoznávanie nových ľudí, profesií, záujmov; kontakty; poznávanie; pocit spolupatričnosti; skúsenosti.

Na záver zdôrazňujeme vylúčenie rozdielnosti kultúr. Hodnoty, ktoré rotariáni považujú za najdôležitejšie, sa vyskytujú vo všetkých krajinách na popredných miestach. Tým sa dá konštatovať multikulturálny rebríček hodnôt Rotariánov.

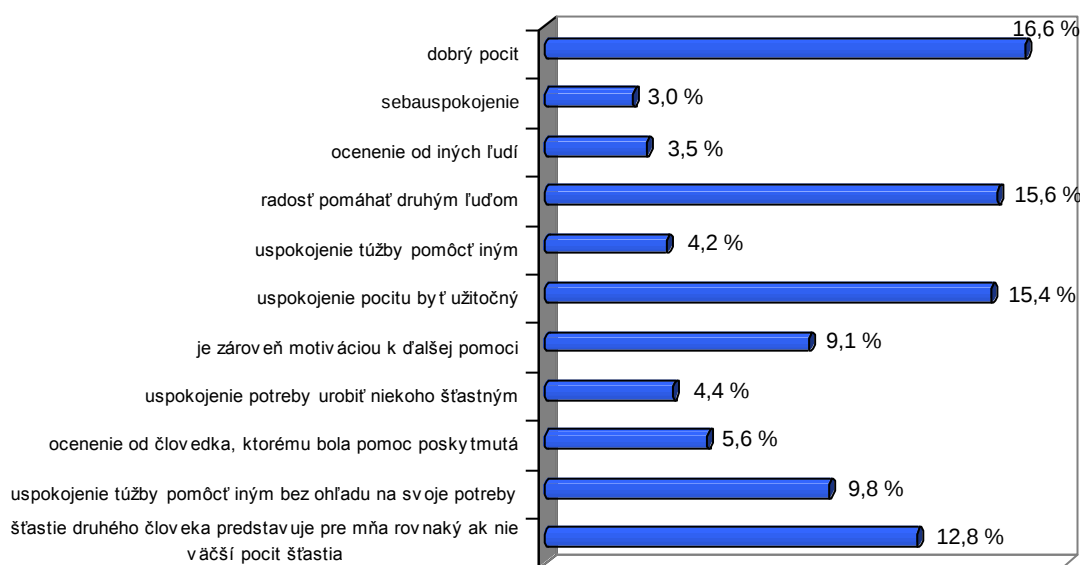
Vyhodnotenie otázky č. 23:

Čo predstavuje Vašu „satisfakciu“ pri/po realizovaní nezištnej pomoci?

Motivačné aspekty k altruistickému správaniu objasňuje graf č. 36 a graf č. 37.

Graf č. 36 nie je zaradený do príloh, ale do praktickej časti práce s odôvodnením kľúčového významu cieľa práce.

Graf č. 36: Čo predstavuje Vašu "satisfakciu" pri/po realizovaní nezištnej pomoci?

Zdroj: vlastné spracovanie

Šesť najdôležitejších motivačných činiteľov, ktoré ovplyvňujú realizáciu nezištnej pomoci môžeme z pohľadu rotariánov v globálnom rozmere zhrnúť v percentuálnom vyjadrení nasledovne: najväčší motivátor v hodnote 16,6 % vyjadruje dobrý pocit, ktorý človek pociťuje pri/po realizácii nezištnej pomoci; ďalej nasleduje radosť pomáhať druhým ľuďom, ktorú prejavilo 15,6 % rotariánov; uspokojenie pocitu byť užitočný v množstve 15,4 % odpovedí; šťastie druhého človeka predstavuje pre mňa rovnaký ak nie väčší pocit šťastia vyslovilo 12,8 % rotariánov; uspokojenie túžby pomôcť iným bez ohľadu na svoje potreby stvára 9,8 % odpovedí a 9,1 % rotariánov tlmochí názor, že altruistické správanie je zároveň motiváciou k ďalšej pomoci.

Na vyjadrenie kultúrnej rozdielnosti názorov na hodnoty, ktoré rotariánov motivujú k altruistickému správaniu hrá kľúčovú úlohu graf č. 37 (viď Príloha Q).

Rebríček šiestich najpodstatnejších hodnôt, ktoré motivujú rotariánov k nezištnej pomoci rozdeľujeme podľa jednotlivých kultúr.

Rotariáni z Nemecka vybrali motivačné aspekty, z ktorých sme spracovali rebríček motivátorov v poradí:

1. miesto s rovnakou percentuálnou hodnotou vyjadruje:
 - radosť pomáhať druhým ľuďom
 - uspokojenie pocitu byť užitočný
2. miesto s rovnakou percentuálnou hodnotou vyjadruje:
 - dobrý pocit
 - šťastie druhého človeka predstavuje pre mňa rovnaký ak nie väčší pocit šťastia
3. miesto vyjadruje:
 - altruistické správanie je zároveň motiváciou k ďalšej pomoci
4. miesto vyjadruje:
 - ocenenie od človeka, ktorému bola pomoc poskytnutá

Rotariáni zo Slovenska vybrali motivačné činitele, z ktorých sme vytvorili nasledovný rebríček v poradí:

1. miesto prezentuje:
 - dobrý pocit
2. miesto:
 - uspokojenie túžby pomôcť iným bez ohľadu na svoje potreby
3. miesto:
 - radosť pomáhať druhým ľuďom
4. miesto:
 - uspokojenie pocitu byť užitočný
5. miesto:
 - šťastie druhého človeka predstavuje pre mňa rovnaký ak nie väčší pocit šťastia
6. miesto:
 - altruistické správanie je zároveň motiváciou k ďalšej pomoci

Rotariáni z Českej republiky vybrali motivátory, z ktorých sme vyhotovili rebríček v poradí:

1. miesto:
 - dobrý pocit
2. miesto s rovnakou percentuálnou hodnotou:
 - radosť pomáhať druhým ľuďom
 - uspokojenie potreby byť užitočný
3. miesto:
 - šťastie druhého človeka predstavuje pre mňa rovnaký ak nie väčší pocit šťastia
4. miesto:
 - uspokojenie túžby pomôcť iným bez ohľadu na svoje potreby
5. miesto:
 - uspokojenie potreby urobiť niekoho šťastným

Môžeme konštatovať podobné zmýšľanie rotariánov na multikulturálnej úrovni. Hodnoty, ktoré boli rotariánmi vyjadrené sú veľmi príbuzné, pričom im jednotlivé krajiny pridelili rôzne poradie dôležitosti.

Vyhodnotenie otázky č. 24:

Myslíte si, že je spoločnosť dostatočne informovaná o spoločenstve Rotary a o jeho nezištnosti?

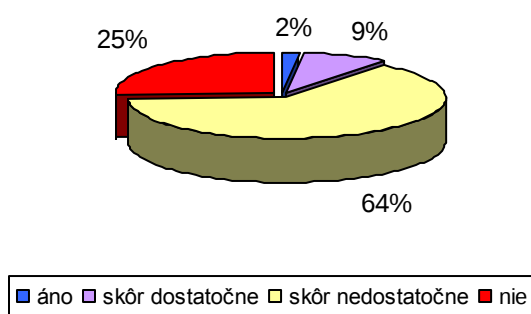
Rezultáty zhodnotenia miery informovanosti o spoločenstve Rotary a jeho nezištnosti zobrazuje graf č. 38 a graf č. 39.

Stanoviská rotariánov pri kultúrnom rozlíšení zachytáva graf č. 38 (viď Príloha R). Pri úplnej analýze výpovedí stanovísk z hľadiska jednotlivých krajín uvádzame nasledovné skutočnosti:

- rotariáni z Nemecka vyslovili názory v nasledovnom pomere: 2 % hovoria o úplnej informovanosti o Rotary, 12,2 % opisuje dostatočnú informovanosť, 55,1 % vypovedá o nedostatočnej informovanosti a 30,6 % vystihuje celková neinformovanosť

- rotariáni zo Slovenska prejavili postoje v pomere: 0 % úplnú informovanosť, 12,1 % dostatočnú informovanosť, 72,7 % nedostatočnú informovanosť, 15,2 % celkovú neinformovanosť
- rotariáni z Českej republiky úsudky v pomere: 3,1 % úplnú informovanosť, 0 % dostatočnú informovanosť, 68,8 % nedostatočnú informovanosť, 28,1 % celkovú neinformovanosť

Graf č. 39:
Myslíte si, že je spoločnosť dostatočne informovaná
o spoločenstve Rotary a o jeho nezištnosti?

Zdroj: vlastné spracovanie

Vyjadrenia rotariánov v globálnom rozmere sa o informovanosti o spoločenstve vyjadrujú v nasledovnom percentuálnom vyjadrení: 2 % rotariánov je presvedčených o plnej informovanosti, 9 % opisuje dostatočnú mieru informovanosti, 64 % zobrazuje nedostatočnú mieru informovanosti a 25 % rotariánov stvára všeobecnú neinformovanosť o spoločenstve Rotary.

2.6 Zhrnutie výsledkov prieskumu

Hlavným cieľom nášho prieskumu predstavovalo zistenie motivačných aspektov, ktoré ovplyvňujú altruistické správanie v spoločenstve Rotary v Českej republike, Slovensku a Nemecku, teda v dištrikte 2240 a dištrikte 1950. Od hlavného cieľa sa odvíja ďalší, ktorý vyjadroval zistenia súvislostí či vplyvov na altruistické správanie a taktiež rozdielov v pohľadoch na altruizmus v Rotary z hľadiska kultúrnych odlišností.

Úlohou prieskumu bolo potvrdenie alebo vyvrátenie piatich hypotéz, ktoré sme si stanovili. Z piatich hypotéz sa 3 potvrdili a 2 vyvrátili.

V prvej hypotéze sme predpokladali, že sa členovia Rotary klubov stotožňujú s heslom: „Služba druhému pred vlastným záujmom“ a hlavný motivačný aspekt byť členom Rotary predstavuje ochota pomáhať druhým. Na overenie tejto hypotézy použijeme otázku č. 8 s grafom č. 11 a otázku č. 9 s grafom č. 12. Z výsledkov vyplýva stotožnenie sa s rotariánskym heslom a je zrejmé, že hlavnú motiváciu byť členom predstavuje pomáhanie druhým, pričom sa práve nachádza pomoc druhým v rebríčku motivátorov na prvom mieste. Môžeme konštatovať potvrdenie hypotézy.

V druhej hypotéze náš predpoklad spočíval na domnienke, že Rotariáni sú empatickí ľudia a je možné usudzovať o súvislosti empatie s altruizmom. Odpovede nám objasňuje otázka č. 10 s grafom č. 13 a otázka č. 11 s grafmi č. 14 a 15. Z výsledkov konštatujeme potvrdenie hypotézy.

V tretej hypotéze sme predpokladali, že členovia Rotary klubu usudzujú o vplyve prostredia na altruizmus. Z výsledkov otázky č. 15 s grafmi č. 21 a 22 prezentujeme nepotvrdenie hypotézy.

Štvrtá hypotéza znázorňuje domnienku, že hlavné dôvody členstva v Rotary klube predstavuje: pocit užitočnosti; uspokojenie potreby seberealizácie; rozvoj vlastných schopností a osobnosti; nové výzvy. Z otázky č. 22 s grafmi č. 34 a 35 sa ukázalo, že medzi hodnoty, ktoré členom poskytuje Rotary sú totožné len z časti, preto považujeme hypotézu na nepotvrdenú.

Piata hypotéza, ktorá vypovedala predpoklad, že motiváciu k altruistickému správaniu Rotariánov predstavuje: dobrý pocit; radosť pomáhať druhým; uspokojenie pocitu byť užitočný; šťastie druhého človeka predstavuje pre mňa rovnaký, ak nie väčší pocit šťastia, sa na základe odpovedí na otázku č. 23 s grafmi č. 36 a 37 potvrdila.

Výsledky, ktoré sme zistili prieskumným spôsobom však nemožno zovšeobecniť a v globálnej rovine považovať za celoplošne platné. Môžeme vyvodzovať závery, ktoré sa pohybujú v rozpätí prieskumnej vzorky 115 respondentov, ktorí sa do prieskumu zapojili.

ZÁVER

Cieľ práce bol špecifikovaný v dvoch rovinách. Prvá rovina stvárňovala rozšírenie čitateľových vedomostí o altruizme, pojmach súvisiacich s altruistickým správaním a o spoločenstve Rotary. Podstatu druhej roviny predstavovalo zhodnotenie motivačných činiteľov na altruistické správanie. Výsledky boli zisťované prostredníctvom prieskumu názorov členov Rotary na motivačné aspekty k altruistickému správaniu, na vplyvy a súvislosti s poskytovaním nezištnej pomoci. Predpokladáme, že cieľ práce sa nám úspešne podarilo splniť a to z hľadiska tematického i praktického.

Hlavnú úlohu práce vystihovalo vyzdvihnutie potreby altruistického správania v spoločnosti, motivácia a povzbudenie čitateľov k nezištnému konaniu. Prostredníctvom predstavenia spoločenstva Rotary sme mali záujem o priblíženie a oboznámenie verejnosti s potrebou šírenia myšlienky nezištnej pomoci.

Prvú časť práce sme venovali vytvoreniu teoretickej základne, ktorá zohráva podstatnú úlohu vstupu a prezentácie oblasti danej problematiky. Vysvetlili sme pojmy motivácia, prosociálne správanie, altruizmus a spoločenstvo Rotary.

Druhá praktická časť nadväzovala na poznatky obsiahnuté v teoretickej časti. Zakladá sa na prieskume, ktorý bol realizovaný prostredníctvom sprostredkovania dotazníkov vybraným respondentom. Hlavný cieľ prieskumu predstavoval zistenie motivačných aspektov, ktoré ovplyvňujú altruistické správanie v spoločenstve Rotary v Českej republike, na Slovensku a v Nemecku, teda v dištriktoch 2240 a 1950. Ďalší cieľ vyjadroval zistenia súvislostí a vplyvov na altruistické správanie a taktiež rozdielov v pohľadoch na altruizmus v Rotary z hľadiska kultúrnych odlišností. Úlohou prieskumu bolo potvrdenie alebo vyvrátenie stanovených hypotéz, pričom sa nám z piatich hypotéz 3 potvrdili a 2 vyvrátili.

Z odpovedí prieskumnej vzorky 115 rotariánov konštatujeme nasledovné závery:

Medzi 3 najpodstatnejšie hodnoty, ktoré motivujú človeka byť rotariánom sa zaraďuje pomoc druhým, spoločenstvo Rotary a ľudí v klube, priateľstvo.

Rotariáni sú empatickí ľudia a vyjadrujeme presvedčenie o súvislosti empatie s altruizmom.

Prostredie, v ktorom človek žije má vplyv na altruizmus v celkovom, resp. čiastočnom pohľade.

Členovia Rotary klubov potvrdili názor vplyvu výchovy na ochotu nezištnej pomoci.

Rotariáni vyslovili súhlasné stanovisko k názoru, že Rotarián má viac možností pomáhať ľuďom a spoločnosti.

Členstvo v spoločenstve Rotary dáva, resp. poskytuje svojim členom v prvej rade pocit užitočnosti, duchovný rast, nové výzvy, možnosť prejať svoje schopnosti, rozvoj vlastných schopností či osobnosti a uspokojenie potreby sebarealizácie.

Motiváciu k realizácii nezištnej pomoci predstavujú hodnoty, ktoré sa prejavujú ako dobrý pocit, radosť pomáhať druhým ľuďom, uspokojenie pocitu byť užitočný, šťastie druhého človeka predstavuje pre mňa rovnaký ak nie väčší pocit šťastia, uspokojenie túžby pomôcť iným bez ohľadu na svoje potreby a realizácia nezištnej pomoci je zároveň motiváciou k ďalšej pomoci.

„Záleží na správaní a spôsoboch každého jedného z nás, aké prostredie si vytvára, aké vzťahy si buduje a aké hodnoty vyznáva a zdieľa vo svojom okolí. Na každom jednom z nás záleží, v akom svete sme žili, žijeme a budeme žiť...“

Zoznam použitej literatúry

Publikácie a časopisy

1. BARON, R. A., BYRNE, D. 2003. *Social psychology* 10. vydanie Boston: MA: Allyn and Bacon 2003. ISBN 9780205349777
2. BARRETT, L., DUNBAR, R., LYCETT, J. 2007. *J. Evoluční psychologie člověka*. 1. vydanie Praha: Portál, s.r.o. Praha, 2007. 552 s. ISBN 978-80-7178-969-7
3. BOROŠ, J. 2001. *Základy sociálnej psychológie* 1. vydanie Bratislava: IRIS 2001. 227 s. ISBN 80-89018-20-3
4. DANIEL, J. a kol. 2003. *Prehľad všeobecnej psychológie* Nitra: ENIGMA, 2003. 278 s. ISBN 80-89132-05-7
5. GEIST, B. 1992. *Sociologický slovník*. Praha: Victoria Publishing 1992. 648 s. ISBN 80-85605-28-7
6. GRÁC, J. 1985. *Persuázia* 2. vydanie Martin: Osveta 1985. 376 s. ISBN 70-042-85
7. HILL, G. 2004. *Moderní psychologie: hlavní oblasti současného studia lidské psychiky* 1. vydanie Praha: Portál, s.r.o. Praha 2004. 280 s. ISBN 80-7178-641-1
8. CHALUPA, B. 2007. *Psychologie dnes a zítra* 1. vydanie Brno: Littera Brno 2007. 231 s. ISBN 978-80-85763-38-6
9. JEDLIČKA, S. *Rotary Good News* Ročník IX 6/2007. Praha, Agentura DŮM, s.r.o. ISSN 1214-7222
10. JEDLIČKA, S. *Rotary Good News*. Ročník IX 5/2008. Praha, Agentura DŮM, s.r.o. ISSN 1214-7222
11. JEDLIČKA, S. *Rotary Good News*. Ročník VII rozšírené číslo 5/2005. Vydal dištrikt 2240 Rotary International v Agentúre DŮM, s.r.o. Praha. ISSN 1214-7222
12. JEDLIČKA, S. *Rotary Good News*. Ročník X 1/2008. Praha, Agentura DŮM, s.r.o. ISSN 1214-7222
13. JEDLIČKA, S. *Rotary Good News*. Ročník X 4/2008. Praha, Agentura DŮM, s.r.o. ISSN 1214-7222
14. JEDLIČKA, S. *Rotary Good News*. Ročník X 5/2008. Praha, Agentura DŮM, s.r.o. ISSN 1214-7222
15. KERN, H. a kol. 2006. *Přehled psychologie* 3. vydanie Praha: Portál, s.r.o. Praha 2006. 287 s. ISBN 80-7367-121-2

16. KOLLÁRIK, T. 1993. *Sociálna psychológia* 1. vydanie Bratislava: SPN 1993. 194 s. ISBN 80-08-01828-3
17. NÁKONEČNÝ, M. 1996. *Motivace lidského chování* 1.vydanie Praha: Academia 1996. 270 s. ISBN 80-200-0592-7
18. ONDRUŠKOVÁ, E. 2006. *Sociálna psychológia* 1. vydanie Bratislava: Občianske združenie Sociálna práca 2006. 100 s. ISBN 80-89185-22-3
19. PLHÁKOVÁ, A. 2003. *Učebnice obecné psychologie* 1. vydanie Praha, Academia 2003. 472 s. ISBN 0-200-1086-6
20. RUISEL, I. 2004. *Inteligencia a myslenie* 3. vydanie Bratislava: Ikar 2004. 260 s. ISBN 80 – 551 – 0766 -1
21. STEEDMAN, I. 1989. *From exploitation to altruism* 2. vydanie Cambridge: Polity Press 1989. 249 s. ISBN 0-8133-0891-7
22. ŠIMEK, J. 1995. *Lidské pudy a emoce: jak jim porozumět a jak s nimi žít* 1. vydanie Praha: Lidové noviny Praha 1995. ISBN 80-7106-121-2
23. VÝROST, J. 1997. *Sociálna psychológia – Prosociální chování* 1. vydanie Praha: ISV 1997. 453 s. ISBN 80-85866-20-X
24. ŽIVČICOVÁ, E. 2006. *Základy psychologie* 1. vydanie Fakulta sociálno-ekonomických vzťahov, Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka v Trenčíne, 2006. ISBN 80-8075-152-8

Internetové stránky

1. http://etd.lib.fsu.edu/theses/available/etd-07092007-082234/unrestricted/Han_Keunsu.pdf
2. <http://podtatranskenoviny.delphi.sk/?clanok&cid=11946>
3. <http://rotary.de/>
4. <http://www.rotaryplzen.cz/>
5. web.tuke.sk/ksv/kotek/motivacia.pdf
6. www.rotary.org
7. www.altruists.org/static/files/Sex%20Differences%20in%20Altruism.htm
8. www.dobrovolnictvo.sk
9. www.dobrovolnictvo.sk/?node=82&id=17
10. www.ff.unipo.sk/kvdsp/files/dobrovolnictvo/Download/dobzamok.pdf

11. www.hest.cz/ruzne/MetodikaDobryNNO.zip
12. www.pdf.umb.sk/2002/edit/psycho/imagess/acu__Zakladne%20pojmy.doc
13. www.psychologia.sav.sk/mudrost.pdf
14. www.rotary.sk
15. www.rotary-zilina.sk
16. www.watkinsonline.co.uk/ebooks/motivation.pdf

Príloha A

DOTAZNÍK PRE ČLENA ROTARY KLUBU

- 1. Pohlavie:** ☐ Muž ☐ Žena
- 2. Vek:** ☐ 30 - 40 ☐ 40 - 50 ☐ 50 - 60 ☐ 60 a viac
- 3. Veľkosť miesta bydliska podľa počtu obyvateľov:**
☐ do 5 000 ☐ 50 000 – 100 000
☐ 5 000 – 10 000 ☐ 100 000 a viac
☐ 10 000 – 50 000
- 4. Oblasť Vašej profesie:**
- 5. Ako ste sa dozvedeli o Rotary?**
- 6. Ako dlho pôsobíte v Rotary klube?**
☐ do 1 roka ☐ 5 – 7 roky
☐ 1 – 3 roky ☐ 7 – 10 rokov
☐ 3 – 5 rokov ☐ 10 a viac
- 7. Prečo ste sa stali členom Rotary klubu?**
- 8. Stotožňujete sa s rotariánskym heslom: „Service above self?“**
☐ áno ☐ čiastočne ☐ nie
- 9. Čo Vás motivuje byť Rotariánom?**

10. Považujete sa za empatického (schopného vcítiť sa do druhého človeka) človeka?

☐ áno

☐ čiastočne

☐ nie

11. Myslíte si, že empatia a altruizmus (ochota nezištnej pomoci) spolu súvisia?

☐ áno

☐ čiastočne

☐ nie

12. Myslíte si, že altruizmus môže mať súvislosť s Vašou profesiou?

☐ áno

☐ čiastočne

☐ nie

Ak áno, prečo?

13. V akej miere sa považujete za pracovne vyťaženeného človeka?

☐ popri práci nemám voľný čas

☐ popri práci mám nedostatok voľného času

☐ popri práci mám dostatok voľného času

☐ popri práci mám veľa voľného času

14. Keď si predstavíte, že nie ste Rotariánom, myslíte si, že by ste venovali toľko času nezištnej pomoci, ako keď ním ste?

☐ áno

☐ skôr áno ako nie

☐ skôr nie ako áno

☐ nie

15. Myslíte si, že na altruizmus má vplyv prostredie, v ktorom človek žije?

☐ áno

☐ čiastočne

☐ nie

16. Myslíte si, že vplýva na ochotu nezištnej pomoci výchova?

☐ áno

☐ čiastočne

☐ nie

17. Myslíte si, že s altruistickým správaním sa človek už narodí, respektíve je to vrodená vlastnosť?

☐ áno

☐ čiastočne

☐ nie

18. Považujete sa za pozitívneho, šťastného človeka?

☐ áno

☐ čiastočne

☐ nie

19. Považujete sa za šťastného človeka aj vďaka Rotary?

☐ áno

☐ čiastočne

☐ nie

20. Považujete sa za:

☐ optimistu

☐ pesimistu

☐ realistu

21. Myslíte si, že Vy ako Rotarián máte viac možností pomáhať

ľuďom/spoločnosti?

☐ áno

☐ čiastočne

☐ nie

22. Čo Vám dáva/poskytuje členstvo v Rotary klube?

☐ možnosť prejsť svoje schopnosti

☐ profesionálny rast

☐ uspokojenie potreby seberealizácie

☐ zviditeľnenie sa

☐ rozvoj vlastných schopností a osobnosti

☐ duchovný rast

☐ pocit užitočnosti

☐ nové výzvy

☐ uznanie

☐ úspech

☐ iné:

(možnosť výberu viacerých alternatív)

23. Čo predstavuje Vašu „satisfakciu“ pri/po realizovaní nezištnej pomoci?

☐ šťastie druhého človeka predstavuje pre mňa rovnaký ak nie väčší pocit šťastia

☐ uspokojenie túžby pomôcť iným bez ohľadu na svoje potreby

☐ ocenenie od človeka, ktorému bola pomoc poskytnutá

☐ uspokojenie potreby urobiť niekoho šťastným

☐ je zároveň motiváciou k ďalšej pomoci

☐ uspokojenie pocitu byť užitočný

☐ uspokojenie túžby pomôcť iným

☐ radosť pomáhať druhým ľuďom

☐ ocenenie od iných ľudí

☐ sebauspokojenie

☐ dobrý pocit

☐ iné:

(možnosť výberu viacerých alternatív)

**24. Myslíte si, že je spoločnosť dostatočne informovaná o spoločenstve Rotary
a o jeho nezištnosti?**

☐ áno

☐ skôr dostatočne

☐ skôr nedostatočne

☐ nie

Ďakujem Vám veľmi pekne za čas, ktorý ste strávili vyplnením tohto dotazníka.

Bc. Renáta Olahová

štrudentka 4. ročníka Trenčianskej univerzity A. Dubčeka v Trenčíne

Priloha B

FRAGEBOGEN FÜR MITGLIEDER DES ROTARY CLUBS

1. **Geschlecht:** ☐ männlich ☐ weiblich
2. **Alter:** ☐ 30 - 40 ☐ 40 - 50 ☐ 50 - 60 ☐ 60 und älter
3. **Wohnortgröße nach der Einwohnerzahl:**
☐ unter 5 000 ☐ 50 000 – 100 000
☐ 5 000 – 10 000 ☐ 100 000 und mehr
☐ 10 000 – 50 000
4. **Ihr Arbeitsgebiet:**
5. **Wie haben Sie über Rotary erfahren?**
6. **Wie lange sind Sie schon im Rotary Club tätig?**
☐ weniger als 1 Jahr ☐ 5 – 7 Jahre
☐ 1 – 3 Jahre ☐ 7 – 10 Jahre
☐ 3 – 5 Jahre ☐ 10 und mehr
7. **Warum sind Sie Mitglied des Rotary Clubs geworden?**
8. **Identifizieren Sie sich mit dem Rotary Leitmotiv: „Service above self?“**
☐ ja ☐ teilweise ☐ nein
9. **Was motiviert Sie Rotary Mitglied zu sein?**
10. **Sind Sie empathisch (können Sie sich in andere Leute einfühlen)?**
☐ ja ☐ teilweise ☐ nein

11. Meinen Sie, daß Empathie und Altruismus (uneigennützige Hilfsbereitschaft) zusammenhängen?

☐ ja

☐ teilweise

☐ nein

12. Meinen Sie, daß der Altruismus mit Ihrem Beruf zusammenhängen kann?

☐ ja

☐ teilweise

☐ nein

Wenn ja, warum?

13. Sind Sie ein ausgelasteter Mensch (in der Arbeit)?

☐ bei der Arbeit habe ich keine Freizeit

☐ bei der Arbeit habe ich wenig Freizeit

☐ bei der Arbeit habe ich ausreichend Freizeit

☐ bei der Arbeit habe ich viel Freizeit

14. Stellen Sie sich vor, Sie wären kein Rotarier. Würden Sie auch dann soviel Zeit für gemeinnützige Arbeit aufwenden?

☐ ja

☐ eher ja als nein

☐ eher nein als ja

☐ nein

15. Meinen Sie, daß die Umgebung, in der der Mensch lebt, Einfluß auf den Altruismus hat?

☐ ja

☐ teilweise

☐ nein

16. Meinen Sie, daß die Erziehung Einfluß auf die Bereitschaft zu uneigennütziger Arbeit hat?

☐ ja

☐ teilweise

☐ nein

17. Meinen Sie, daß der Mensch mit dem altruistischen Verhalten geboren wird? Ist der Altruismus eine angeborene Eigenschaft?

☐ ja

☐ teilweise

☐ nein

18. Meinen Sie, daß Sie ein Glückskind sind?

☐ ja

☐ teilweise

☐ nein

19. Sind Sie dies auch wegen Rotary?

☐ ja

☐ teilweise

☐ nein

20. Was meinen Sie, sind Sie? Ein...

☐ ... Optimist

☐ ... Pessimist

☐ ... Realist

21. Meinen Sie, daß die Mitgliedschaft im Rotary Club Ihnen mehr Möglichkeiten gibt, Menschen zu helfen?

☐ ja

☐ teilweise

☐ nein

22. Was gibt Ihnen die Mitgliedschaft in Rotary Club?

☐ die Möglichkeit, meine Fähigkeiten anzuwenden

☐ die Möglichkeit, berufliche Erfahrung zu gewinnen

☐ die Möglichkeit der Selbstverwirklichung

☐ sichtbar werden

☐ die Entwicklung der eigentlichen Fähigkeiten und der Persönlichkeit

☐ geistig wachsen

☐ das Gefühl, etwas zu bewirken

☐ neue Herausforderungen

☐ Anerkennung

☐ Erfolg

☐ andere:

(Es können mehrere Punkte angekreuzt werden)

23. Was stellt Ihre „Satisfaktion“ bei/nach der Realisation uneigennütziger Hilfe dar?

☐ das Glück anderer Menschen stimmt mich in gleichem Maße glücklich

☐ dem inneren Drang nachzukommen, anderen Menschen ohne Rücksicht auf die eigenen Bedürfnisse zu helfen

☐ die Dankbarkeit des Menschen, dem ich geholfen habe

☐ die Befriedigung der Dranges, jemanden glücklich machen

☐ der Erfolg meiner Hilfe motiviert mich, auch weiterhin Hilfe zu leisten

☐ das Gefühl, nützlich zu sein

☐ die Befriedigung des Dranges, anderen zu helfen

- ☐ die Freude daran, anderen Menschen zu helfen
- ☐ die Anerkennung anderer Menschen
- ☐ die Selbstzufriedenheit
- ☐ gutes Gefühl
- ☐ andere:

(Es können mehrere Punkte angekreuzt werden)

24. Meinen Sie, daß die Gesellschaft ausreichend über Rotary und über dessen

Uneigennützigkeit informiert ist?

- ☐ ja ☐ eher ausreichend ☐ eher nicht ausreichend ☐ nein

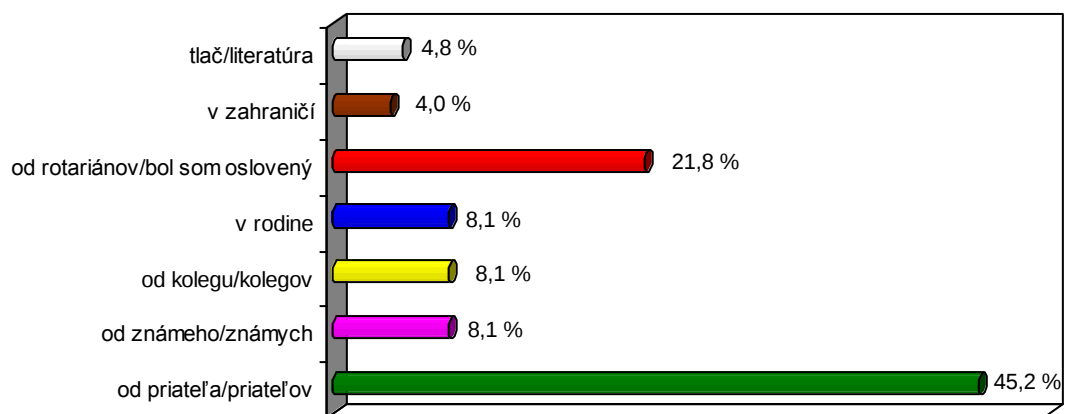
Vielen Dank, daß Sie sich die Zeit genommen haben, den Fragebogen zu bearbeiten.

Bc. Renáta Olahová

Studentin an der Fakultät sozioökonomischen Beziehungen, Bereich – Human Ressourcen und Personal Management, im achten Semester an der Trenčiner Universität A. Dubček in Trenčín.

Príloha C

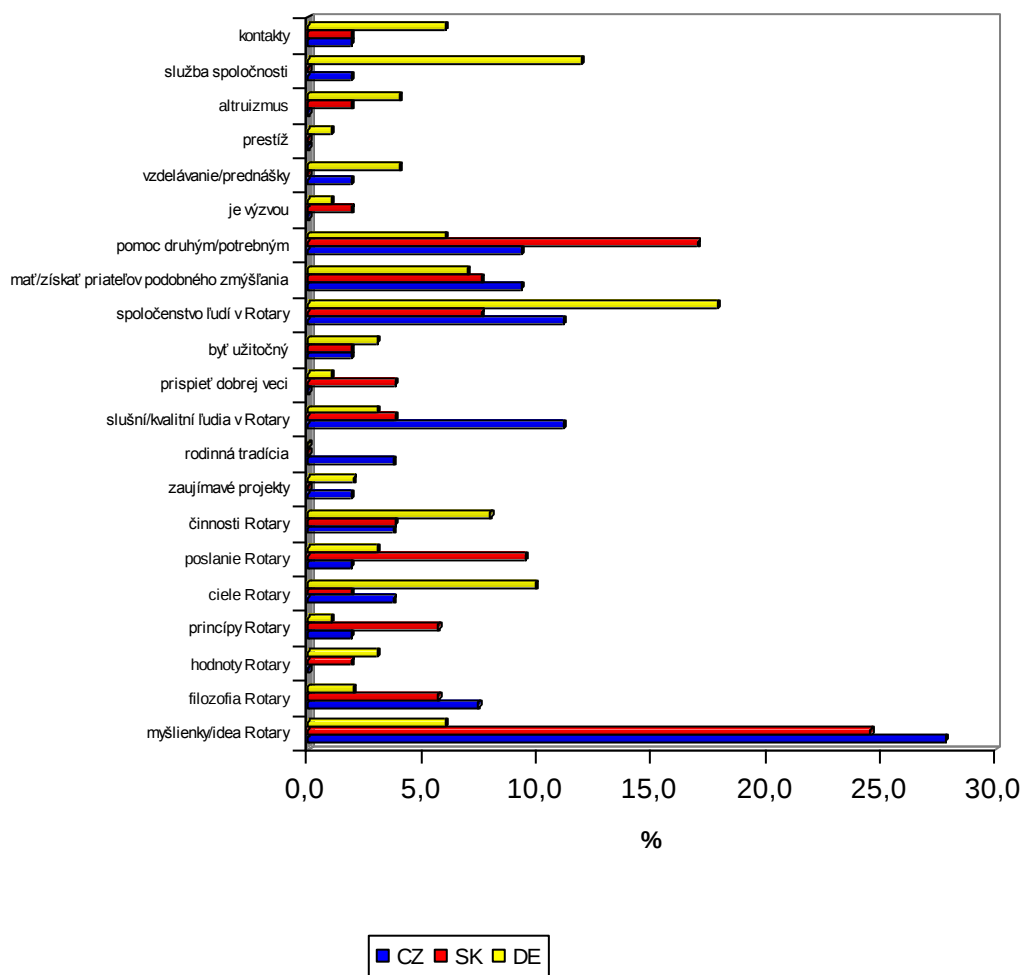
Graf č. 7: Ako ste sa dozvedeli o Rotary?

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha D

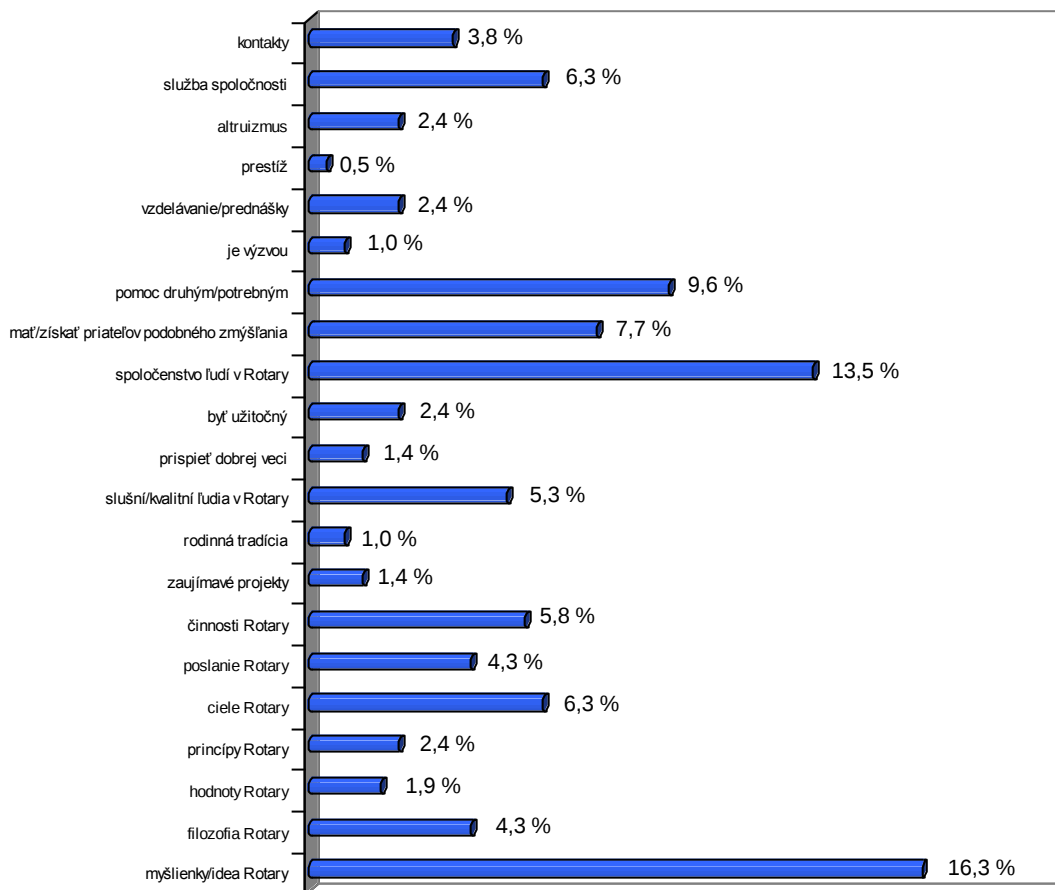
Graf č. 9: Prečo ste sa stali členom Rotary klubu?

Zdroj: vlastné spracovanie

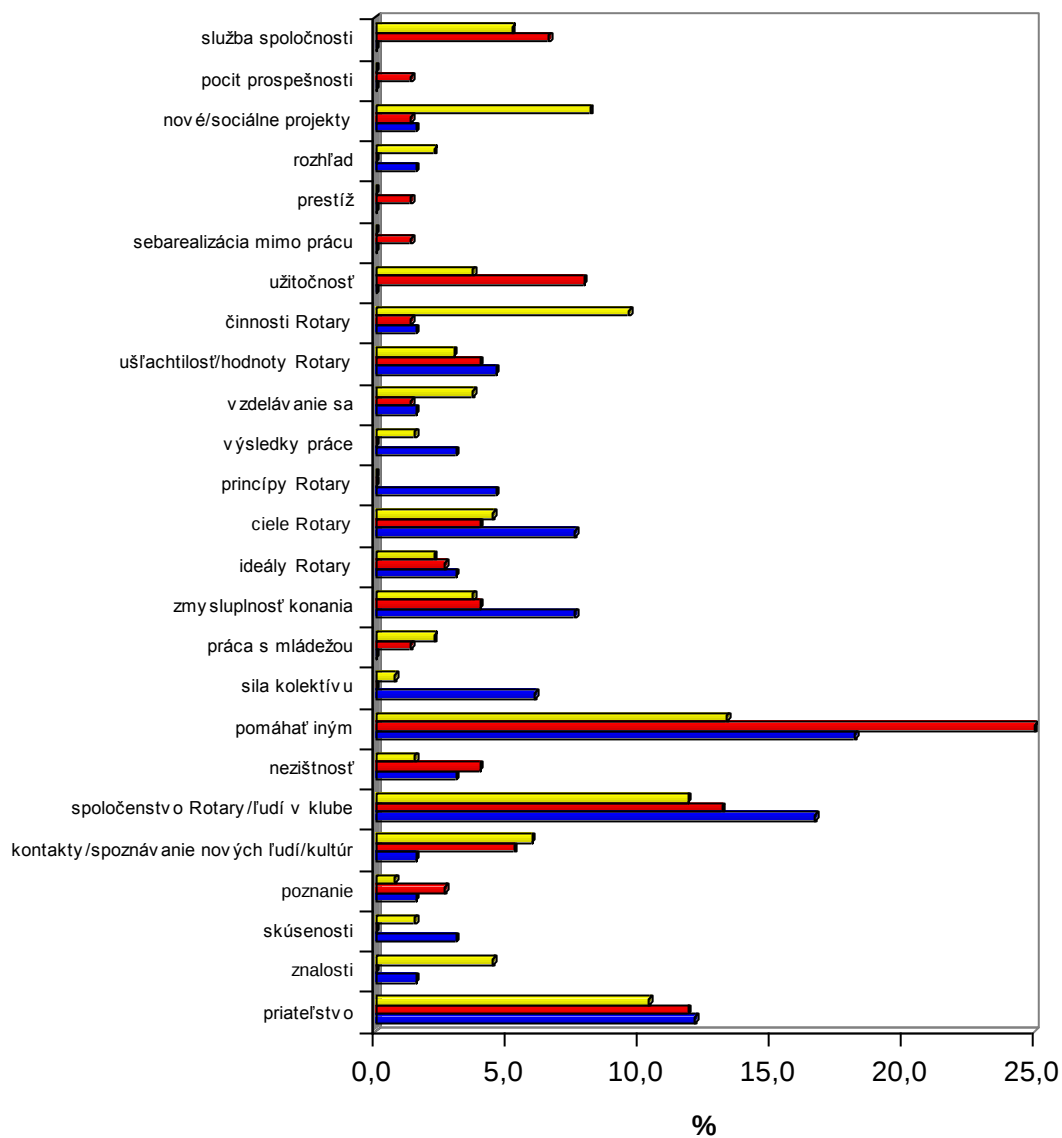
Príloha E

Graf č. 10: Prečo ste sa stali členom Rotary klubu?

Zdroj: vlastné spracovanie

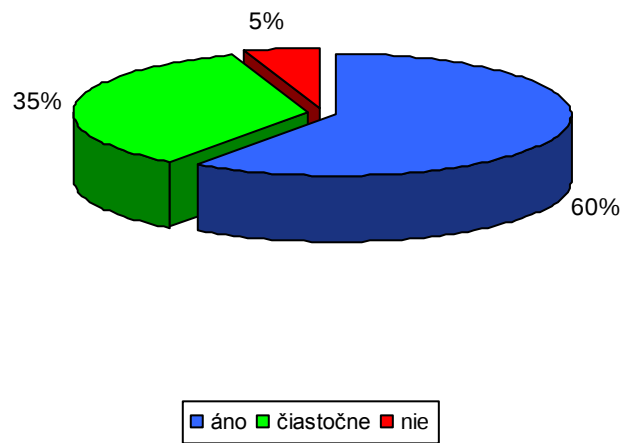
Graf č. 12: Čo Vás motivuje byť Rotariánom?

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha G

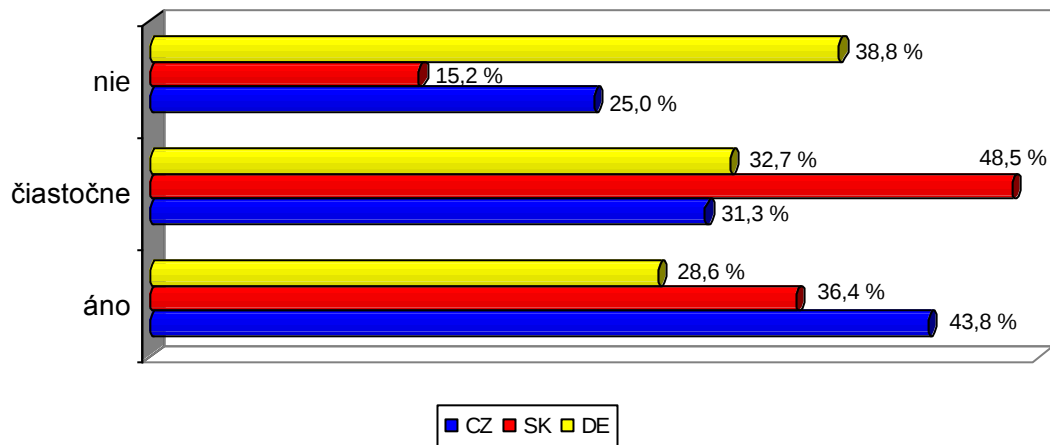
Graf č. 15: Myslíte si, že empatia a altruizmus (ochota nezištnej pomoci) spolu súvisia?

Zdroj: vlastné spracovanie

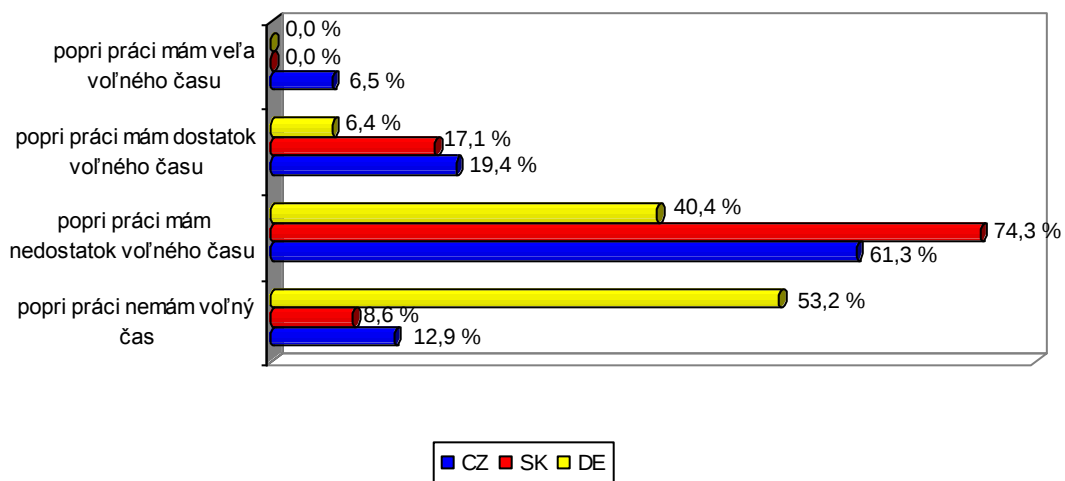
Príloha H

**Graf č. 17: Myslíte si, že altruizmus môže mať súvislosť s
Vašou profesiou?**

Zdroj: vlastné spracovanie

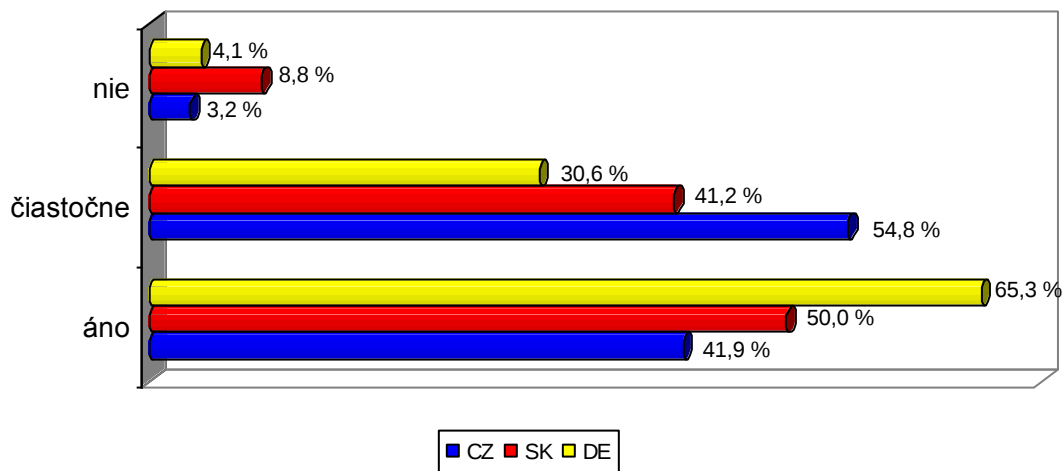
Graf č. 19: V akej miere sa považujete za pracovne vyčerpaného človeka?

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha I

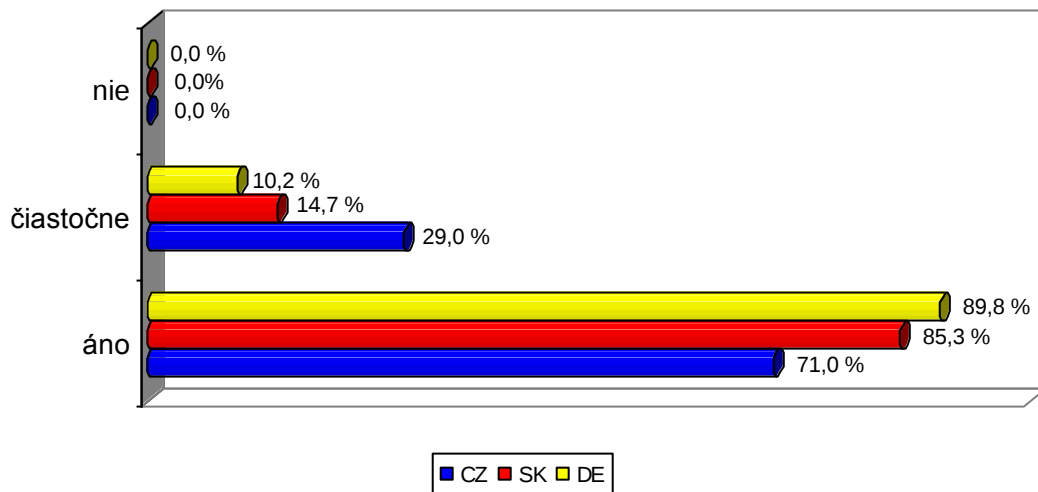
Graf č. 22: Myslíte si, že na altruizmus má vplyv prostredie, v ktorom človek žije?

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha J

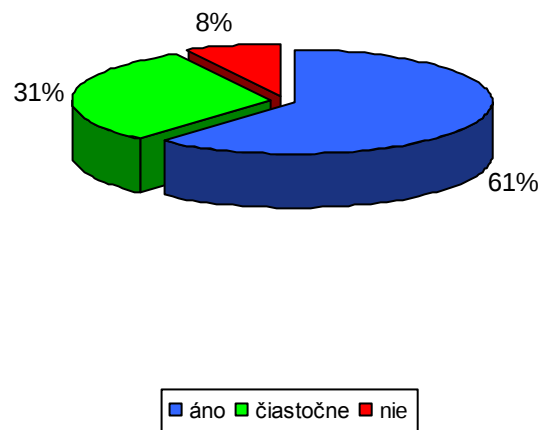
Graf č. 24: Myslíte si, že vplýva na ochotu nezištnej pomoci výchova?

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha K

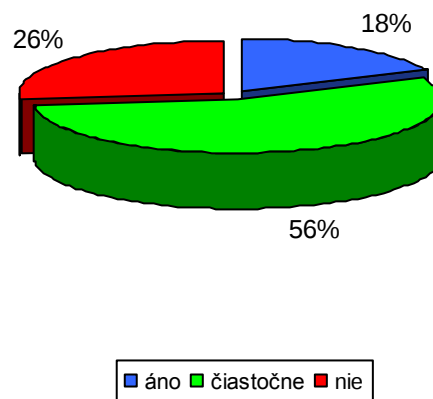
Graf č. 27: Považujete sa za pozitívneho, šťastného človeka?

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha L

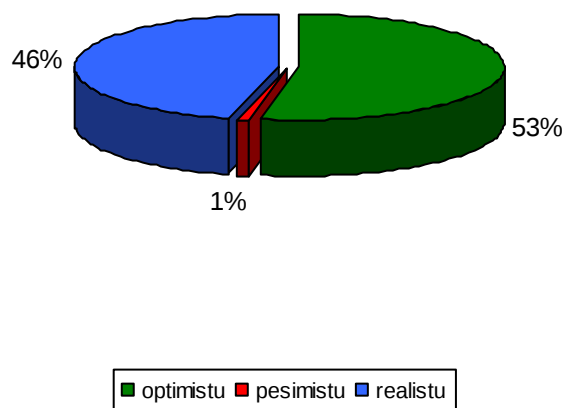
**Graf č. 29: Považujete sa za šťastného človeka aj
vd'aka Rotary?**

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha M

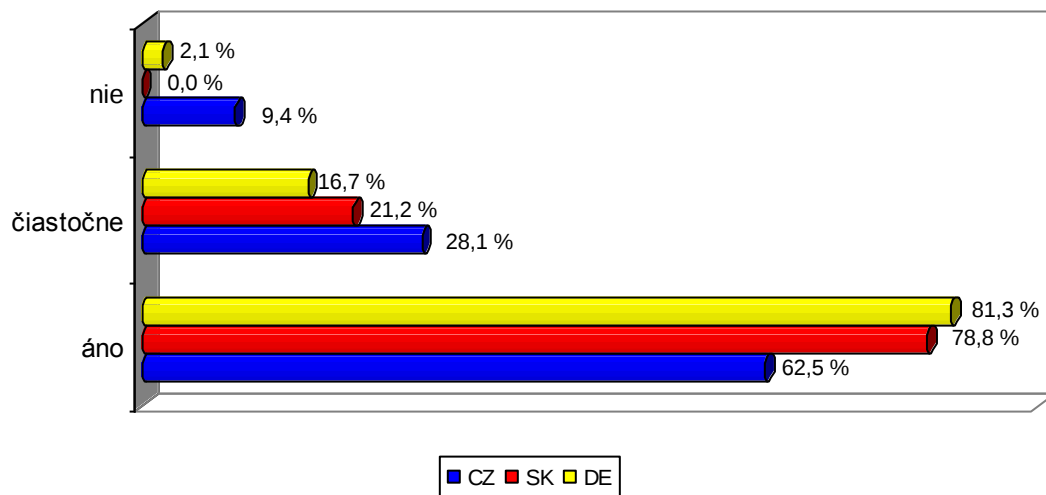
Graf č. 31: Považujete sa za:

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha N

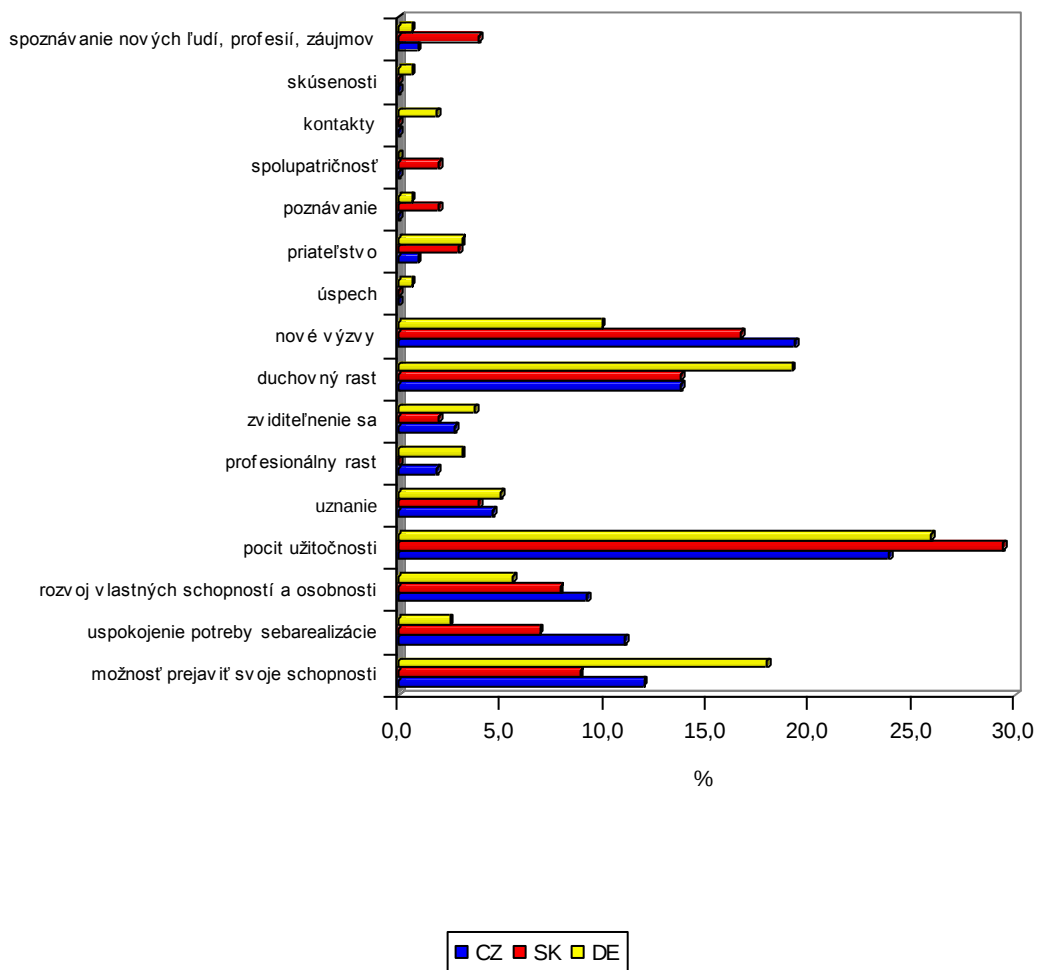
Graf č. 33: Myslíte si, že Vy ako Rotarián máte viac možností pomáhať ľuďom/spoločnosti?

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha O

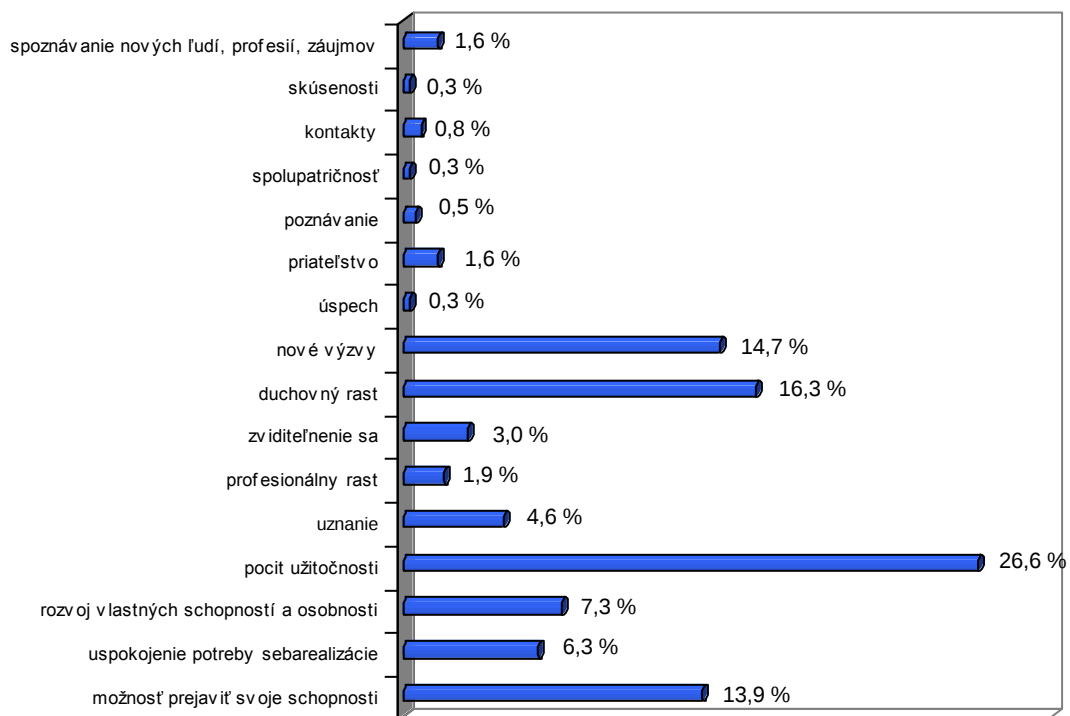
Graf č. 34: Čo Vám dáva/poskytuje členstvo v Rotary klube?

Zdroj: vlastné spracovanie

Príloha P

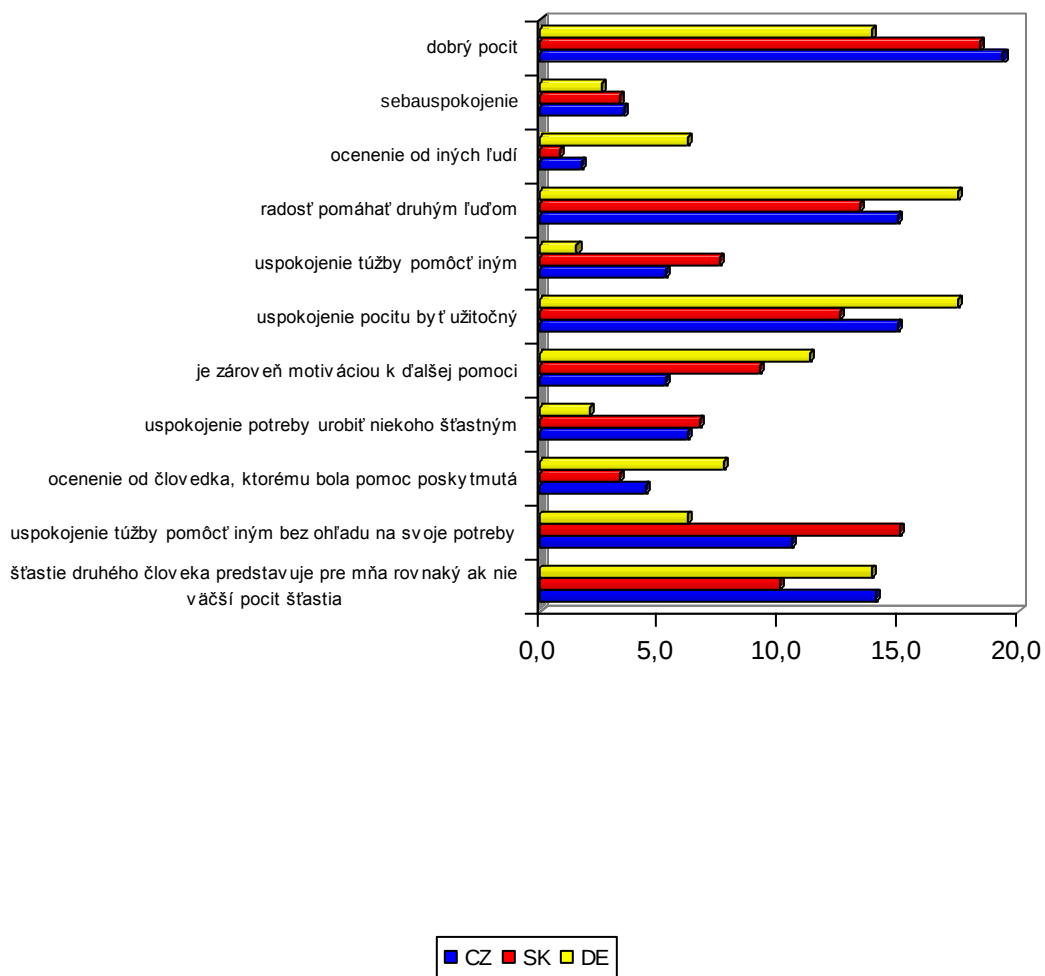
Graf č. 35: Čo Vám dáva/poskytuje členstvo v Rotary klube?

Zdroj: vlastné spracovanie

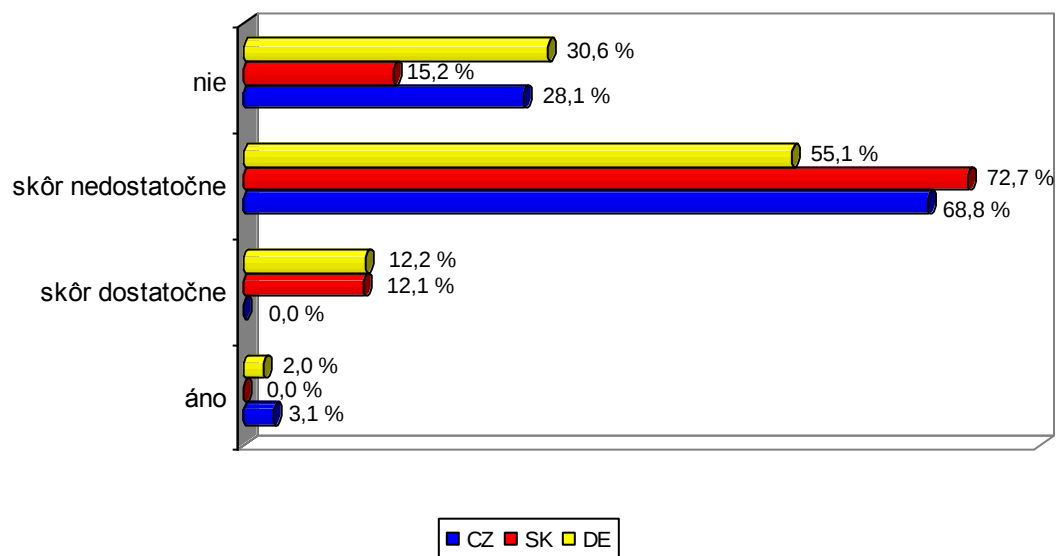
Príloha Q

Graf č. 37: Čo predstavuje Vašu "satisfakciu" pri/po realizovaní nezištnej pomoci?

Zdroj: vlastné spracovanie

Graf č. 38:
Myslíte si, že je spoločnosť dostatočne informovaná
o spoločenstve Rotary a o jeho nezištnosti?

Zdroj: vlastné spracovanie